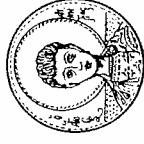

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

**ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ**

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΕΤΟΣ 2006-2007

ΤΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

1. Πρυτανεία

Πρύτανης:	Αναστάσιος Μάνθος
Αντιπρυτάνεις:	Αθανασία Τσατσάκου Σταύρος Πανός Ανδρέας Γιαννακουδάκης

2. Σύγκλητος

Η Σύγκλητος αποτελείται από τον Πρύτανη, τους Αντιπρυτάνεις, τους Κοσμητόρες των Σχολών, τους Προέδρους των Τμημάτων, έναν εκπρόσωπο φοιτητών από κάθε Τμήμα, δύο εκπροσώπους των μεταπτυχιακών φοιτητών, έναν εκπρόσωπο του Ειδικού και Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.Ε.ΔΙ.Π.), έναν εκπρόσωπο του Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) και έναν εκπρόσωπο του Διοικητικού Προσωπικού.

3. Η Σχολή

Η Σχολή καλύπτει ένα σύνολο συγγενών επιστημών, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η αναγκαία για την επιστημονική εξέλιξη αλληλεπίδρασή τους και ο αναγκαίος για την έρευνα και τη διδασκαλία συντονισμός. Τα όργανα της Σχολής είναι η Κοσμητεία, που απαρτίζεται από τον Κοσμήτορα και τους Προέδρους των Τμημάτων, και η Γενική Συνέλευση, που απαρτίζεται από τις Γενικές Συνελεύσεις των Τμημάτων που ανήκουν σ' αυτή.

4. Τμήμα

Κάθε Τμήμα καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο μιας επιστήμης και χορηγεί ενιαίο πτυχίο. Το Τμήμα έχει την ευθύνη της μεθόδευσης της εκπαιδευτικής και ερευνητικής δραστηριότητας στο γνωστικό αντικείμενο της επιστήμης που καλύπτει.

ΤΜΗΜΑ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ Δ.Π.Θ.

ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Θεολογική Σχολή
Τμήμα Θεολογίας
541 42 Θεσσαλονίκη

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: <http://www.auth.gr/theo>

Εικόνα εξωφύλλου: Ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος, Μικρογραφία από τον κώδ. 109, φ. 2β της Μονής Παντοκράτορος Αγίου Όρους (17^{ος} αλ.).

Ο Οδηγός Σπουδών απελευθερείται στα 1600 χρόνια από τη μνημύ του αγίου Ιωάννου Χρυσόστομου (+407-2007).

Επιμέλεια εξωφύλλου: Γλυκερία Χατζούλη, Δέκτορας

Επιμέλεια Οδηγού Σπουδών: Γλυκερία Χατζούλη, Δέκτορας

Διονύσιος Βράδαης, Δέκτορας

Όργανα του Τμήματος είναι:

Η Γενική Συνέλευση του Τμήματος. Σ' αυτή συμμετέχει ο Πρόεδρος του Τμήματος, τα μέλη του Δ.Ε.Π., οι εκπρόσωποι των φοιτητών, ίσοι με το 50% των μελών του Δ.Ε.Π., και των μεταπτυχιακών φοιτητών σε ποσοστό 15% του αριθμού των μελών Δ.Ε.Π., οι εκπρόσωποι του Ε.Ε.Δ.Π., του Ε.Τ.Ε.Π. και των μη διδακτόρων βοηθών, επιστημονικών συνεργατών και επιμελητών σε ποσοστό ίσο προς το 5% των μελών Δ.Ε.Π.

Η Γενική Συνέλευση του Τμήματος είναι το κυρίαρχο όργανο, που χαρίζει τη διδακτική και ερευνητική δραστηριότητά του καθώς και το δημοκρατικό έλεγχο της λειτουργίας του.

Το Διοικητικό Συμβούλιο. Αυτό αποτελείται από τον Πρόεδρο και τον αναπληρωτή Πρόεδρο του Τμήματος, τους διευθυντές των Τομέων, δύο προπτυχιακούς και έναν εκπρόσωπο των μεταπτυχιακών φοιτητών. Όταν συζητούνται θέματα υπηρεσιακής κατάστασης του κλάδου τους συμμετέχει, ανάλογα με το συζητούμενο θέμα, ένας εκπρόσωπος του Ε.Ε.Δ.Π. ή του Ε.Τ.Ε.Π..

5. Τομείς

Κάθε Τμήμα χωρίζεται σε Τομείς, οι οποίοι συντονίζουν τη διδασκαλία μέρους του γνωστικού αντικείμενου του Τμήματος, που αντιστοιχεί σε συγκεκριμένο πεδίο της επιστήμης.

Όργανα του Τομέα είναι η Γενική Συνέλευση και ο Διευθυντής. Η Γενική Συνέλευση απαρτίζεται από το Δ.Ε.Π. του Τομέα και δύο εκπροσώπους των φοιτητών. Ο Τομέας προεδρεύεται από τον Διευθυντή του, που εκλέγεται από τη Γενική Συνέλευση του Τομέα και ανήκει σε μια από τις δύο ανώτερες βαθμίδες (Καθηγητής, Αν. Καθηγητής) του Δ.Ε.Π..

Η ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Με το Νόμο-Πλαίσιο 1268/82 η Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης έχει χωριστεί σε δύο Τμήματα:

1. Τμήμα Θεολογίας.
2. Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας.

Και τα δύο Τμήματα στελεχώθηκαν από το προσωπικό της παλαιάς Σχολής. Κοσμήτορας Θεολογικής Σχολής: Ιωάννης Κογκούλης.

ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

Ομότιμοι Καθηγητές του Τμήματος Θεολογίας (κατά χρονολογική σειρά)

Δεμιανός Δόικος, Νίκος Ζαχαρόπουλος, Αντώνιος-Αιμίλιος Ταχιάος, Βασίλειος Ψευτογκάς, Πρόδρομος Ακανόπουλος, Νικόλαος Μαρτσούκας, Γρηγόριος Ζιάκας, Γεώργιος Μαντζαρίδης, Κωνσταντίνος Χαραλαμπίδης, Βενιζέλος Χριστοφορίδης, Κωνσταντίνος Φράγκος, Ιωάννης Καραβιδόπουλος, Δημήτριος Τσάμης, Βασίλειος Γιούλτσης, Απόστολος Γλαβίνας, Ιωάννης Ταρνανίδης.

Ι. ΤΑ ΟΡΓΑΝΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

Α. Πρόεδρος Τμήματος Μιλτιάδης Κωνσταντίνου
Αναπληρωτής Πρόεδρος Χρήστος Βασιλόπουλος

Β. Διοικητικό Συμβούλιο Τμήματος

Πρόεδρος	Μ. Κωνσταντίνου
Αν. Πρόεδρος	Χρ. Βασιλόπουλος
Διευθυντής Τομέα Α'	Ιω. Γαλάνης
Διευθυντής Τομέα Β'	Μητροπολίτης Αρκαλοχωρίου, Καστελλίου και Βιάννου Ανδρέας Νανάκης
Διευθυντής Τομέα Γ'	Γ. Μαρτζέλος
Διευθυντής Τομέα Δ'	Δ. Κούκουρα
Διευθυντής Τομέα Ε'	Αν. Κεσελόπουλος

Εκπρόσωπος Ε.Ε.Δ.Π.Π. Αντ. Κυριατζή
Εκπρόσωπος Ε.Τ.Ε.Π. Αικ. Μπραβανιώτου
Εκπρόσωποι φοιτητών
Εκπρόσωπος μετεπτ. φοιτητών

Γ. Η Γραμματεία του Τμήματος

Στεγάζεται στον πρώτο όροφο του κτηρίου της Σχολής και δέχεται τους φοιτητές την ώρα 12:00 - 13:00 μ.μ. από τις θυρίδες. Η Γραμματείας του Τμήματος προ-ίσταται του προσωπικού της Γραμματείας και είναι υπεύθυνη για την εύρυθμη λειτουργία της. Ενημερώνει τα σταλολογικά όργανα και κάθε ενδιαφερόμενο για την ισχύουσα νομοθεσία και τα νομικά και διοικητικά θέματα που προκύπτουν. Η Γραμματεία έχει το παρακάτω προσωπικό:

Γραμματέας: Ε. Παυλίδου-Βαρνέβα.

Υπάλληλοι: Ε. Κατσάλου-Δήμου, Α. Τσιτσίδη, Γ. Φωτακίδου-Μπενεβιδίου.

Υ.Ε.: Γ. Τζήκα

Δ. Μέλη Τακτικής Συνέλευσης Πανεπιστημιακού Έτους 2003-2004

Πρόεδρος: Μ. Κωνσταντίνου (Καθηγήτριας).

Αναπληρωτής Πρόεδρος: Χρ. Βασιλόπουλος (Καθηγητής).

Καθηγητές: Π. Βασιλείδης, Ι. Γαλάνης, Δ. Καϊμάκης, π. Βασιλείος Καλλιμακίνης, Αν. Κεσελόπουλος, Ι. Κογκούλης, Γ. Μαρτζέλος, Ανδρέας Νανάκης, μητροπολίτης Αρκαλοχωρίου, Καστελλίου και Βιάννου, Ι. Πέτρου, Α. Σιάσος, Δ. Τσελεγγίδης.

Αναπληρωτές Καθηγητές: Δ. Κούκουρα, Π. Παχής, Χρυσ. Στραμούλης.

Επίκουροι Καθηγητές: Ε. Αμοιρίδου, Φ. Ιωαννίδης, Μ. Καζαμιά, Αν. Κόλλισου - Νικήτα, Ν. Παπαγεωργίου, Ι. Μούρτζιος, Π. Σκαλιτής.

Λέκτορες: Χ. Αρμυρατζής, Δ. Βαλαής, Ηλ. Ευαγγελίου, Ι. Κουρμπιελές, Ν. Κρουσουλοδίδης, Δ. Λάπτας, Ν. Μαργιώρος, Α. Ζιάκα, Β. Μητροπολίτου-Μούρκα, Ν. Μυρίδης, Ε. Οικονόμου, Ν. Παπαγεωργίου, π. Ιωάννης Σκιαδαρέσης, Στ. Τσομπανίδης, Π. Υφαντής, Γ. Χατζούλη.

Βοηθοί: Ι. Γρηγορόπουλος, Γ. Ζαχαρόπουλος.

Ε.Ε.Δ.Π.Π.: Αντ. Κυριατζή.

Ε.Τ.Ε.Π.: Α. Μπραβανιώτου, Ν. Ρόσιος.

Εκπρόσωποι των φοιτητών (19).

6798

Ε. Τομείς του Τμήματος
 Από το 1983 (Υπ. Αρ. Β1/76) συστάθηκαν και λειτουργούν στο Τμήμα Θεολογίας οι παρακάτω τομείς:

1. Τομέας Βιβλικής Γραμματείας και Θρησκευολογίας. Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της Παλαιάς Διαθήκης, της Καινής Διαθήκης, της Θρησκευολογίας και των Χλασσικών γλωσσών (Αρχαία Ελληνικά, Εβραϊκά κ.τ.λ.).

2. Τομέας Εκκλησιαστικής Ιστορίας, Χριστιανικής Γραμματείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης. Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της Γενικής Εκκλησιαστικής Ιστορίας, της Εκκλησιαστικής Ιστορίας της Ελλάδας, της Ιστορίας των Σλαβικών Εκκλησιών, της Εκκλησιαστικής Γραμματείας και της Χριστιανικής και Βυζαντινής Αρχαιολογίας.

3. Τομέας Δογματικής Θεολογίας. Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της Δογματικής, της Συμβολικής, της Ιστορίας των Δογμάτων, της Οικουμενικής Κίνησης και της Ιστορίας της Φιλοσοφίας.

4. Τομέας Διερασίας, Χριστιανικής Αγωγής και Εκκλησιαστικής Διοίκησης. Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της Ομιλητικής, της Λειτουργικής, της Εκκλησιαστικής Μουσικής, της Κατηχητικής, των Παιδαγωγικών, του Κανονικού Δικαίου και της Εισαγωγής στη Θεολογία.

5. Τομέας Ηθικής και Κοινωνιολογίας. Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της Ηθικής, της Γενικής Κοινωνιολογίας, της Εισαγωγής στην Κοινωνιολογία της Θρησκείας, της Κοινωνιολογίας του Χριστιανισμού και της Ποιμαντικής.

ΣΤ. Προσωπικό των Τομέων

1. Τομέας Βιβλικής Γραμματείας και Θρησκευολογίας

Καθηγητές: Πέτρος Βασιλείδης, Ιωάννης Γαλάνης, Δημήτριος Καϊμάκης, Μιλτιάδης Κωνσταντίνου.

Αναπληρωτής Καθηγητής: Παναγιώτης Παχής.

Επίκουροι Καθηγητές: Άννα Κόλλισου - Νικήτα, Ιωάννης Μούρτζιος.

Λέκτορες: Αγγελική Ζιάκα, π. Ιωάννης Σκιαδαρέσης.

Ε.Ε.Δ.Π.Π. II: Ευάγγελος Αναστασίου

Ε.Τ.Ε.Π.: Νικόλαος Ρόσιος.

2. Τομέας Εκκλησιαστικής Ιστορίας, Χριστιανικής Γραμματείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης

Καθηγητές: Ανδρέας Νανάκης, μητροπολίτης Αρκαλοχωρίου, Καστελλίου και Βιάννου.

Επίκουροι Καθηγητές: Ευαγγελία Αμοφίδου, Μαρία Καζαμία - Τσέρνου, Φώτιος Ιωαννίδης.

Λέκτορες: Χρήστος Αραμπατζής, Διονύσιος Βαλαΐης, Ηλίας Ευαγγέλου, Νικόλαος Κρουσουλούδης, Ελένη Οικονόμου, Παναγιώτης Υφαντής, Γλυκερία Χατζούλη.

Βοηθοί: Ιωάννης Γρηγορόπουλος (δ. Θ.), αρχιμ. Ευάγγελος-Ειρηναίος Δεληρήμος, Γεώργιος Ζαχαρόπουλος (δ. Θ.), Μαρία Οικονόμου.

Ε.Ε.ΔΙ.Π. ΙΙ: Αντωνία Κυριατζή. ✓

Ε.Τ.Ε.Π.: Μαρίνα Ασλάνογλου-Βασιλειάδη, Ελισάβετ Καπλάνη, Δήμητρα Μπαζιώτοπούλου-Μαρτζέλου (πτ. Θ.), Αικατερίνη Μπρανιώτου.

3. Τομέας Δογματικής Θεολογίας

Καθηγητές: Γεώργιος Μαρτζέλος, Λάμπρος Σιάσος, Δημήτριος Τσελεγγίδης.

Αν. Καθηγητής: Χρυσόστομος Σταμούλης.

Λέκτορες: Ιωάννης Κουρεμπελής, Στυλιανός Τσομπανίδης.

Βοηθός: Δέσποινα Κοντοστεργίου (δ. Θ.).

Ε.Ε.ΔΙ.Π. ΙΙ: Παρασκευή Ροκά.

Ε.Τ.Ε.Π.: Αργυρώ Ζαννεττή.

4. Τομέας Λατρείας, Χριστιανικής Αγωγής και Εκκλησιαστικής Διοίκησης

Καθηγητές: Χρήστος Βασιλόπουλος, Ιωάννης Κογκούλης.

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια: Δήμητρα Κούκουρα.

Επίκουρος Καθηγητής: Παναγιώτης Σκαλτσής.

Λέκτορες: Δημήτριος Λάπτας, Νικόλαος Μαγγιώρος, Βασιλική Μητροπούλου-Μούρκα.

5. Τομέας Ηθικής και Κοινωνιολογίας

Καθηγητές: Ιωάννης Πέτρου, π. Βασίλειος Καλιακμάνης, Ανέστης Κεσελόπουλος.

Επίκουρος καθηγητήτρια: Νίκη Παπαγεωργίου.

Λέκτορες: Νικόλαος Μυρίδης.

Ε.Τ.Ε.Π.: Ηλίας Καγιάρας, Ιωάννης Μπουζιανός, Αικατερίνη Στράτου.

Διδάσκαλοι Ξένων γλωσσών (Ε.Ε.ΔΙ.Π. Ι): Σοφία Νικολαΐδου-Χατζηβασιλειάδου (Ιταλικής), Πολυξένη Γρηγοριάδου-Κουφογιαννίδου (Γαλλικής), Μαρία Μακραντωνάκη (Αγγλικής), Μαρία Πέττα (Γερμανικής).

Ζ. Εργαστήριο Παιδαγωγικής

Δ/ντής: Χρήστος Βασιλόπουλος, Καθηγητής

Τηλέφωνο: 2310 996960, 2310 996965

Δραστηριότητες

- Κάλυψη ερευνητικών και διδακτικών αναγκών σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο του Τμήματος σε θέματα αγωγής.
- Πρακτική Άσκηση Φοιτητών στα πλαίσια του Γ' Κ.Π.Σ. ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ.
- Επιμόρφωση θεολόγων εκπαιδευτικών Β' βαθμιας Εκπαίδευσης Α' και Β' Διεύθυνσης Θεσσαλονίκης.
- Συμμετοχή και συνεργασία με άλλα Εργαστήρια Τμημάτων του Α.Π.Θ. στα πλαίσια ευρύτερου θεματικού δικτύου με τίτλο: «Δίκτυο Ανάπτυξης και Εφαρμογών Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας στην Εκπαίδευση (ΔΙΕΤΠΕ)».
- Οργάνωση Ημερίδων.
- Παρουσίαση παραχθέντος ηλεκτρονικού υλικού από φοιτητές για τη διδασκαλία του μαθήματος των Θρησκευτικών με υπολογιστές.

II. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

A. ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Η Γενική Συνέλευση του Τμήματος Θεολογίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 24 του Ν. 1268/1982 και τις αποφάσεις των συνεδρίων αρ. 216/15.5.97 και 217/5.6.97, καθορίζει: Ο φοιτητής του Τμήματος, για να αποκτήσει πτυχίο Θεολογίας, πρέπει να παρακολουθήσει συνολικά σαράντα τέσσερα (44) υποχρεωτικά μαθήματα και δεκατέσσερα (14) κατ' επιλογήν υποχρεωτικά, τα οποία κατανέμονται ενδεικτικά σε οκτώ (8) εξάμηνα. Κάθε ώρα διδασκαλίας ή ασκήσεων μαθήματος αντιστοιχεί σε μία διδακτική μονάδα (δ.μ.). Ο ελάχιστος αριθμός διδακτικών μονάδων που απαιτείται για τη λήψη του πτυχίου είναι εκατόν εβδομήντα πέντε (175), δηλαδή 133 δ.μ. υποχρεωτικών μαθημάτων και 42 δ.μ. κατ' επιλογήν υποχρεωτικών. Η ξένη γλώσσα δεν υπολογίζεται σε δ.μ., αλλά είναι υποχρεωτική για τη λήψη του πτυχίου και επιλέγεται για τέσσερα (4) εξάμηνα, επί διώρο εβδομαδιαίας. Το ίδιο ισχύει και για την άσκηση Λειτουργικής και την άσκηση της Πληροφορικής.

Ο φοιτητής του Τμήματος έχει τη δυνατότητα, σε όλη τη διάρκεια των σπουδών του, να παρακολουθήσει δύο το πολύ μαθήματα άλλων Τμημάτων του Πανεπιστημίου. Οι εκδρομές-ασκήσεις συνιστούν πρακτική εκπαίδευση και αντιστοιχούν σε αριθμό δ.μ. στα πλαίσια των μαθημάτων που έχουν ασκήσεις.

Ο χρόνος διάρκειας διδασκαλίας και εξετάσεων, σύμφωνα με τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας του Α.Π.Θ. (ΦΕΚ 1099/Β'5.9.2000* απόφαση Υπουργού Παιδείας, αρ. Φ. 1.231/Β1/425, άρθρο 12, σ. 15764), καθορίζεται ως εξής:

30.09.2006 - 13.01.2007	χειμερινό εξάμηνο
16.01.2007 - 10.02.2007	εξετάσεις Ιανουαρίου
13.02.2007 - 31.05.2007	εαρινό εξάμηνο
05.06.2007 - 30.06.2007	εξετάσεις Ιουνίου
01.09.2007 - 29.09.2007	εξετάσεις Σεπτεμβρίου

B. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΣΕ ΕΞΑΜΗΝΑ

Α' Εξάμηνο		Δ. Μ.	Διό.	Ασκ.	ECTS**
Υποχρεωτικά μαθήματα					
1.	Αρχαία Ελληνικά (Αν. Κόλτσιου-Νικήτα)	3	3	1	5
2.	Τα Θρησκευματα του Αρχαίου κόσμου (Θρησκευολογία) (Π. Παζής - Α. Ζιάκου)	3	3		3
3.	Εισαγωγή στη Θεολογία (Δ. Κούκουρα)	2	2		3
4.	Εισαγωγή στην Παλαιά Διαθήκη και τη βιβλική εβραϊκή γλώσσα (Μ. Κωνσταντίνου)	4	4		5
5.	Εισαγωγή στην Καινή Διαθήκη (Π. Βασιλειάδης)	3	3		4
6.	Άσκηση Λειτουργικής (Π. Σκακτοής)			2	
7.	Ξένη Γλώσσα		2		
Σύνολο Δ.Μ.		14			
B' Εξάμηνο					
Υποχρεωτικά μαθήματα		Δ. Μ.	Διό.	Ασκ.	ECTS
1.	Ιστορία και Γραμματεία της Εκκλησίας της Ελλάδος (Ανδρέας Νανάκης, μητρ. Αρκαλοχωρίου, Καστελλίου και Βιάννου)	3	3		4
2.	Βυζαντινή Αρχαιολογία (Μ. Καζάμια - Τσέρνου) (<i>Εκπαιδευτική άδεια</i>)	4	3	1	5
3.	Γενική Εκκλησιαστική Ιστορία: Από την ίδρυση της Εκκλησίας μέχρι το σχίσμα (1054) (Ε. Αμυοπίδου)	3	3		4

* European Community Course Credit Transfer System.

4.	Ιστορία της Φιλοσοφίας (Α. Σιάσος)	3	4	4	4
5.	Εισαγωγή στην Παιδαγωγική (Ι. Κογκούλης)	4	3	1	5
6.	Πληροφορική και Θεολογία (Ν. Μυρίδης)	3	3	1	3
7.	Ξένη Γλώσσα Κατ' επιλογήν υποχρεωτικά	6	2		
	Δύο (2) μαθήματα	6			
	Σύνολο Δ.Μ.	26			

Γ' Εξάμηνο

	Υποχρεωτικά μαθήματα	Δ. Μ.	Διδ.	Ασκ.	ECTS
1.	Ερμηνεία Ιστορικών Βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης από το κείμενο των Ο' (Ι. Μούρτζιος)	2	2		3
2.	Γενική Εκκλησιαστική Ιστορία: Από το σχίσμα (1054) μέχρι σήμερα (Δ. Βαλαής)	3	3		4
3.	Ιστορία των Σλαβικών Ορθοδόξων Εκκλησιών (Ε. Οικονόμου)	3	3		4
4.	Εισαγωγή στην πατερική σκέψη και αριολογία (Χρ. Αραμπατζής - Φ. Ιωαννίδης)	4	4		5
5.	Γενική Κοινωνιολογία (Ι. Πέτρου - Ν. Παπαγεωργίου)	3	3		4
6.	Ξένη Γλώσσα Κατ' επιλογήν υποχρεωτικά	6	2		
	Δύο (2) μαθήματα	6			
	Σύνολο Δ.Μ.	21			

	Δ' Εξάμηνο	Δ. Μ.	Διδ.	Ασκ.	ECTS
	Υποχρεωτικά μαθήματα	Δ. Μ.	Διδ.	Ασκ.	ECTS
1.	Ερμηνεία Ποιητικών και Προφη- τικών Βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης από το κείμενο των Ο' (Δ. Καϊμάκης)	2	2		4
2.	Ερμηνεία Συνοπτικών Ευαγγελίων (Ι. Γαλιάνης)	3	3		4
3.	Τα σύγχρονα μεγάλα Θρησκευματα (Π. Παχής - Α. Ζιάκα)	3	3		4
4.	Εκκλησιαστική Γραμματολογία και Ερμηνεία Πατέρων (Χρ. Αραμπατζής)	4	4		5
5.	Εκκλησιαστική Γραμματολογία με έμφαση στους Λατίνους Πατέρες (Φ. Ιωαννίδης)	3	2		3
6.	Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία της Θρησκείας (Ν. Παπαγεωργίου)	2	2		3
7.	Άσκηση Ομιλητικής - Επικοινωνίας (Δ. Κούκουρα)			1	
8.	Ξένη Γλώσσα		2		
	Κατ' επιλογήν υποχρεωτικά				
	Δύο (2) μαθήματα	6			
	Σύνολο Δ.Μ.	23			
	Ε' Εξάμηνο				
	Υποχρεωτικά μαθήματα	Δ. Μ.	Διδ.	Ασκ.	ECTS
1.	Ερμηνεία Επιστολών του Αποστό- λου Παύλου (Ι. Γαλιάνης)	3	3		4
2.	Δογματική Α. Ιστορία της Ορθόδο- ξης Θεολογίας και πνευματικότητας (Γ. Μαρτζέλος-Ι. Κουρεμπιλές)	3	3		4

3. Δειγματοληπτική (Π. Σκαλιούρης) 3 3 4
4. Εισαγωγή στην Πομπαική (π. Β. Καλλιμακιάνης) 2 2 5
5. Πομπαική Θεολογία (Α. Κεσελόπουλος) 2 2 3

Κατ' επιλογήν υποχρεωτικά

Δύο (2) μαθήματα 6

Σύνολο Δ.Μ. 19

ΣΤ' Εξάμηνο

Υποχρεωτικά μαθήματα Δ. Μ. Διδ. Ασκ. ECTS

1. Διαθηκειακός διάλογος (Π. Βασιλείδης - Α. Ζιάκας) 2 2 3
2. Εκκλησιαστική Γραμματεία των Σλάβων (Ε. Οικονόμου) 3 3 4
3. Δογματική Β. Εισαγωγή στη Θεολογική Γνωσιολογία (Γ. Μαρτζέλος-Ι. Κουρμπιτζής) 3 3 4
4. Οικουμενική Κίνηση (Α. Τσελεργίδης-Στ. Τσομπανίδης) 3 3 4
5. Ομλήτηκη (Α. Κούκουρα) 2 2 3
6. Κοινωνιολογία του Χριστιανισμού (Ι. Πέτρου - Ν. Παταγωργίου) 4 4 5

Κατ' επιλογήν υποχρεωτικά

Δύο (2) μαθήματα 6

Σύνολο Δ.Μ. 23

Ζ' Εξάμηνο

Υποχρεωτικά μαθήματα Δ. Μ. Διδ. Ασκ. ECTS

1. Εφημερία της Ιωάννη του Γραμματέως (π. Ι. Σκιαδαρέσης) 3 3 4
2. Θεολογία της Παλαιάς Διαθήκης (Α. Καϊμάκης) 3 3 4

3. Δογματική Γ. Έκθεση της Ορθόδοξου Πίστεως (Χρυσ. Σταμούλης) 3 3 4
 4. Δογματική Δ. Συμβολική Θεολογία (Α. Τσελεργίδης) 3 3 4
 5. Κατηχητική και Χριστιανική Παιδαγωγική (Ι. Κογκούλης - Χ. Βασιλόπουλος) 5 3 6
- Άσκηση: (Χ. Βασιλόπουλος - Δ. Αντίπας, Β. Μητροπούλου)
6. Εισαγωγή στην Ηθική (Ν. Παταγωργίου) 2 2 3

Κατ' επιλογήν υποχρεωτικά

Δύο (2) μαθήματα 6

Σύνολο Δ.Μ. 25

Η' Εξάμηνο

Υποχρεωτικά μαθήματα Δ. Μ. Διδ. Ασκ. ECTS

1. Θεολογία της Καινής Διαθήκης (Π. Βασιλείδης) 3 3 4
2. Κανονικό και Εκκλησιαστικό Δίκαιο (Ν. Μαργιώρος) 4 4 5
3. Διοδακτική του μαθητή των Θρησκευτικών (Χ. Βασιλόπουλος, Άσκηση: (Χ. Βασιλόπουλος - Δ. Αντίπας, Β. Μητροπούλου)

Άσκηση: (Χ. Βασιλόπουλος - Δ. Αντίπας, Β. Μητροπούλου)

4. Χριστιανική Ηθική (Α. Κεσελόπουλος - π. Β. Καλλιμακιάνης) 4 4 5
5. Σημειολογία του σύγχρονου Πολιτισμού (Ι. Πέτρου) 2 2 3

Κατ' επιλογήν υποχρεωτικά

Δύο (2) μαθήματα 6

Σύνολο Δ.Μ. 24

Γ. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΞΑΜΗΝΩΝ Α' - Η'

Α' Εξάμηνο

Αρχαία Ελληνικά

Πλάτωνος *Φαίδων*. Εισαγωγή - Κείμενο - Σχόλια.

Άσκηση: Μ. Βασιλείου *Προς τους Νέους όπως αν εξ Ελληνικών Ωφελούντων λόγων*. Γλωσσική, γραμματική και συντακτική ανάλυση. Μεταφραστική προσέγγιση.

Εγχειρίδιο: Κόλτσιου-Νικίτσα Άννα, *Φιλολόγως Ζητούντες. Γλωσσικές απόψεις και όψεις στα κείμενα των Καππαδοκικών Πατέρων*, Θεσσαλονίκη 2005.

Βοήθημα: Η.- G. Nesselrath. *Εισαγωγή στην Αρχαιολογία*. Τ. Α' - Β', Εκδόσεις Δ. Παπαδάμη, Αθήνα 2003.

(Αν. Κόλτσιου - Νικίτσα)

Τα Θρησκευόμενα του Αρχαίου Κόσμου (Θρησκευολογία)

Σύντομη επισκόπηση της θρησκείας των προϊστορικών κοινωνιών και των σημειώντων απλών και κατά φύση ζώντων λαών («πρωτογόνων»). Γένεση των μεγάλων πολιτισμών. Γένεση, ιστορική εξέλιξη, διδασκαλία, μύθος, λατρεία, ζωή και κοινωνία των θρησκειών του αρχαίου κόσμου. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην εξέταση της ιστορίας και του πολιτισμού της αρχαίας ελληνικής και ρωμαϊκής θρησκείας, καθώς και των μυστηριακών λατρειών της ελληνορωμαϊκής εποχής.

Εγχειρίδια: Ζιάκας Γρηγόριος, *Θρησκεία και Πολιτισμός των Προϊστορικών Κοινωνιών και των Αρχαίων Λαών*. Εκδόσεις Κορηγλία Σφακιανάκη, Θεσσαλονίκη 2002.

Παχής Παναγιώτης, *Ήρωες Ευρείης. Γεωργία και Πολιτισμός στον Αρχαιοελληνικό Κόσμο*, Θεσσαλονίκη 2003.

(Π. Παχής - Α. Ζιάκα)

Εισαγωγή στη Θεολογία

Εξετάζεται το γνωστικό αντικείμενο της Επιστήμης της Θεολογίας. Η δυναμική και η στατική θεώρησή της. Η χαρακτηριστική και η ακαδημαϊκή Θεολογία. Η θέση της Θεολογίας στο σύγχρονο Πανεπιστήμιο και ο ρόλος της στη διατύπωση αξιών για τις σύγχρονες κοινωνίες.

Εγχειρίδιο: Κούκουρα Δήμητρα, *Εισαγωγή στη Θεολογία*, Θεσσαλονίκη 2003.

(Δ. Κούκουρα)

Εισαγωγή στην Παλαιά Διαθήκη και τη Βιβλική Εβραϊκή Γλώσσα

Στόχος του μαθήματος είναι να ενημερώσει τους φοιτητές: α) για τα πορίσματα της σύγχρονης επιστήμης σε θέματα που σχετίζονται με την ονομασία, τη συγγραφή, τη σύνθεση, την ένταξη στον Κανόνα, το περιεχόμενο και τη θεολογία των βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης και β) για την ιστορία, τη γραφή, την ανάλυση και τα κυριότερα γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα της εβραϊκής γλώσσας του πρωτοτύπου κειμένου της Π.Δ.

Εγχειρίδιο: Καϊμάκης Δημήτριος, *Σύντομη Εισαγωγή στην Παλαιά Διαθήκη*, Εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2006.

(Μ. Κωνσταντίνου)

Εισαγωγή στην Καινή Διαθήκη

Ιστορία του χειρογράφου και εντύπου κειμένου της Καινής Διαθήκης. Ιστορία του κανόνα της. Ιστορικά στοιχεία για το ελληνιστικό περιβάλλον, στο οποίο αναπτύχθηκε και διαδόθηκε η Καινή Διαθήκη. Γλώσσα, χαρακτηρισμός, ύφος, τόπος, χρόνος, σκοπός συγγραφής, θεολογικές ιδέες και περιεχόμενο των επί μέρους βιβλίων της Καινής Διαθήκης. Το μήνυμά τους στο σύγχρονο κόσμο.

Βοήθημα: Καραβιδόπουλος Ιωάννης, *Εισαγωγή στην Καινή Διαθήκη*. Εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1998.

Εγχειρίδιο: Βασιλειάδης Πέτρος, *Τα λόγια του Ιησού. Το Αρχαιότερο Ευαγγέλιο*, Εκδόσεις Άρτος Ζωής, Αθήνα 2005.

(Π. Βασιλειάδης)

Άσκηση Λειτουργικής

Εισαγωγή στην ιστορία και τη Θεολογία της θείας Λατρείας. Εξέλιξη της θείας Λατρείας. Λειτουργικός χρόνος. Εκκλησιαστικό έτος. Μοναχικό και ασματικό τυπικό. Οι ακολουθίες του νυχθημέρου. Ανάλυση λειτουργικών όρων. Λειτουργικά σκεύη, βιβλία και άμφια. Πρακτική άσκηση στο Ναό της Σχολής.

Εγχειρίδια: Φουντούλης Ιωάννης, *Λειτουργική Α' : Εισαγωγή στη Θεία Λατρεία*.

Σκαλτσής Παναγιώτης, *Λειτουργικές Μελέτες Ι*.

(Π. Σκαλτσής)

Ξένες Γλώσσες (Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ιταλικά)

Αγγλικά: Ανύπνωση - κατανόηση κειμένων με θεολογικό περιεχόμενο στην Αγγλικά, όπως βίβλιν Αγίων, ερωτήσεις - απαντήσεις, ερμηνεία λέξεων, συνώνυμα - αντώνυμα.

Εγγχειρίδιο: Μακρυντανάκη-Φαραζά Μαρία, *Glossary of Theological Terms, English-Greek, Greek-English, 2nd edition*, Εκδόσεις Π. Πουρναράς, 2000.

Μακρυντανάκη-Φαραζά Μαρία, *English Theological Texts and Exercises, Κείμενα και Ασκήσεις με Αγγλικούς Θεολογικούς Όρους*, Εκδόσεις Π. Πουρναράς 2004.

(Μαρία Μακρυντανάκη-Φαραζά)

Β' Εξάμηνο**Ιστορία και Γραμματεία της Εκκλησίας της Ελλάδος**

Ίδρυση και εδραίωση των Εκκλησιών, διαμάχες - αιρέσεις, μοναχισμός, τέχνη, πνευματική κίνηση, διοίκηση.

Εγγχειρίδιο: Νανάκης Ανδρέας, μητρ. Αρχαιολογίου, Καστελλίου και Βιάννου. *Εκκλησία Εθναρχούσα και Εθνική. Μέσα από τη Συναχή των Πρεσβυτέρων και του Ιερού Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος (1870-1922)*, Εκδόσεις Βάννας, Θεσσαλονίκη 2002.

Βοήθημα: Σταυρίδης Βασίλειος, *Οι Οικουμενικοί Πατριάρχαι (1869 - σήμερα)*, Θεσσαλονίκη 2005.

(Ανδρέας Νανάκης, μητρ. Αρχαιολογίου, Καστελλίου και Βιάννου)

Βυζαντινή Αρχαιολογία

Εισαγωγή στην τέχνη της παλαιοχριστιανικής, πρωτοβυζαντινής, μεσοβυζαντινής και υστεροβυζαντινής περιόδου. Αρχιτεκτονική, μνημειακή ζωγραφική (τοιχογραφίες, ψηφιδωτά), γλυπτική, μικροτεχνία, ιστορημένα χειρόγραφα.

Εγγχειρίδιο: Delvoye Ch., *Βυζαντινή Τέχνη*, Αθήνα 2002.

Βοήθημα: Καζαμία-Τσέρνου Μαρία *Ιστοριώντας τη «Δέηση» στους Βυζαντινούς Ναούς της Ελλάδος*. Θεσσαλονίκη, 2003.

(Μ. Καζαμία-Τσέρνου)

(σε εκπαιδευτική άδεια)

Ιστορία της Φιλοσοφίας

Διδάσκεται η αρχαία ελληνική φιλοσοφία από τους Πρόσωκρατικούς ως τους

τελευταίους Πλατωνικούς. Παρουσιάζονται επίσης βασικοί αντιπρόσωποι της βυζαντινής και μεταβυζαντινής περιόδου. Η διδασκαλία εμπεδώνεται με ανάλυση και ερμηνεία συναφών κειμένων. Το μάθημα αποσκοπεί στην κατανοήση θεμελιωδών φιλοσοφικών όρων που υιοθετήθηκαν από την ορθόδοξη θεολογική παράδοση και στην υπογράμμιση φιλοσοφικών θέσεων και μεθοδολογικών συμπεριφορών που είναι ασυμβίβαστες με εκείνες των χριστιανών συγγραφέων. Εκπονούνται συλλογικές και προσωπικές ασκήσεις επί των αρχαίων πηγών. Παρέχεται υποχρεωτική και προαιρετική βιβλιογραφία.

Εγγχειρίδιο: Γεωργιάδης Κ. Δ., *Ιστορία της Ελληνικής Φιλοσοφίας*, Εκδόσεις Παπαδήμα, Αθήνα.

Σιάσος Δ., *Η Φανέρωση της Φύσης*.

(Α. Σιάσος)

Γενική Εκκλησιαστική Ιστορία: Από την Ίδρυση της Εκκλησίας μέχρι το Σχίσμα (1054)

Η πρώτη περίοδος περιλαμβάνει την ιστορία της αδιαίρετης μέχρι το σχίσμα του 1054 Χριστιανοσύνης. Στο πρώτο μέρος εκτίθεται η ιστορία της Εκκλησίας μέχρι το Μ. Κωνσταντίνο σε τρία κεφάλαια (οι Απόστολοι, οι διωγμοί, οι γνωστικές αιρέσεις) και στο δεύτερο μέρος η ιστορία της Εκκλησίας από το διάταγμα των Μεδιολάνων (313) μέχρι το σχίσμα σε τέσσερα κεφάλαια (η Εκκλησία των αιρέσεων, των σχισμάτων και των συνόδων, η αυτοκρατορική πολιτική στα θέματα της Εκκλησίας, η εικονολαχία, οι σχέσεις του ανατολικού και δυτικού Χριστιανισμού, δηλ. οι σχέσεις Ρώμης - Κωνσταντινούπολης).

Εγγχειρίδιο: Αναστασίου Ιω., *Εκκλησιαστική Ιστορία, τόμ. Α'.* Θεσσαλονίκη χ.χ.

Βοήθημα: Γλαβίνος Απόστολος, *Ιστορία της Εκκλησίας, Τεύχος Α'.* Α.Π.Θ. Υπερσία Δημοσιευμάτων, Θεσσαλονίκη, 1995.

(Ε. Αμοιρίδου)

Εισαγωγή στην Παιδαγωγική

Το περιεχόμενο της διδασκαλίας περιστρέφεται γύρω από ένα ευρύτερο φάσμα βασικών στοιχείων της Παιδαγωγικής Επιστήμης με κύριους άξονες τον επιστημονικό της χαρακτήρα, το αντικείμενο, τη μεθοδολογία και τα μεθοδολογικά προβλήματα της έρευνας καθώς και τη σχέση της με τις επιστήμες της αγωγής, αλλά και άλλες ανθρωπιστικές επιστήμες.

Η ιστορική ανασκόπηση κρίνεται απαραίτητη με σαφείς αναφορές στο φαινόμενο της αγωγής, όπως απαντάται σε λαούς και θρησκείες, αλλά και σε ρεύματα ή τάσεις και ιδέες που κυριάρχησαν κατά καιρούς μέχρι τις μέρες μας. Η εξέταση του φαινομένου της αγωγής δεν εξαντλείται εδώ, δεδομένου ότι η μελέτη της σύγχρονης Παιδαγωγικής σε σχέση με τις δυνατότητες, τις προοπτικές, τους σκοπούς, τα μορφωτικά αγαθά, τις μεθόδους, τα μέσα, τους φορείς της, ακόμη και με μορφές άλλων ειδών αγωγής, κάτω από το πρίσμα νέων παιδαγωγικών κοινωνικών προβληματισμών, αναδεικνύουν το ρόλο της αγωγής τόσο για το υποκείμενό της, το μαθητή, όσο και για το δάσκαλο ή καθηγητή και την κοινωνία ευρύτερα. Βασική επιδίωξη μας η επιστημονική και παιδαγωγική κυρίως θωράκιση των φοιτητών, στοιχείο απαραίτητο για την εξέλιξή τους και τις προοπτικές τους.

Εγχειρίδιο: Κογκούλης Ιωάννης, *Εισαγωγή στην Παιδαγωγική, Έκδοση Ε'*: Εκδόσεις Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη.

(Ι. Κογκούλης)

Πληροφορική και Θεολογία

Εισαγωγική παρουσίαση της επιστήμης της Πληροφορικής με έμφαση στη σύνθεση των τεχνικών δομών και στην ανάλυση των αρχών ψηφιακής λογικής που συνθέτουν το πλαίσιο λειτουργίας της. Συνοπτική παράθεση της αρχιτεκτονικής των υπολογιστικών συστημάτων (hardware). Βασικές αρχές των δικτύων ηλεκτρονικών υπολογιστών (η/υ). Ο κυβερνοχώρος του διαδικτύου (Internet). Εισαγωγή στις μεθοδολογίες του προγραμματισμού (software), στα λειτουργικά συστήματα η/υ και στις εφαρμογές επεξεργασίας δεδομένων. Παρουσίαση των προγραμμάτων επεξεργασίας κειμένου, οργάνωσης βάσεων δεδομένων και επεξεργασίας εικόνας, καθώς και των θεμελιωδών αρχών που διέπουν τα προγράμματα αυτά. Ψηφιακά αρχεία και ψηφιακές βιβλιοθήκες. Δημιουργία παρουσιάσεων, μαθημάτων και διαλέξεων με χρήση η/υ. Εφαρμογές της πληροφορικής σε διαδικασίες θεολογικού ενδιαφέροντος: Θησαυρός της Ελληνικής Γλώσσας (TLG), πληροφορική και Αγία Γραφή (λεξικά, concordantiae κ.λπ.). Η συμβολή των η/υ στη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς. Μετα-εφαρμογές της ψηφιακής τεχνολογίας στα δεδομένα θεολογικού περιεχομένου. Ορισμός και ποσοτική αξιολόγηση της πληροφορίας. Τεχνολογικά επιτεύγματα αιχμής: τηλεδιάσκεψη, τηλεματική, εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Θέματα θηικής στην κοινωνία των Η/Υ.

Εγχειρίδιο: Μυρίδης Νικόλαος, *Διαδικασίες Επεξεργασίας Ψηφιακής Εικόνας*, Εκδόσεις Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2004.

(Ν. Μυρίδης)

Ξένες Γλώσσες (Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ιταλικά)

Αγγλικά: Ανάγνωση - κατανόηση κειμένων με θεολογικό περιεχόμενο στην Αγγλική, όπως επιστολές Οικουμενικού Πατριάρχου, επισκόπων, αποστάσματα από τα Μηναία, ερωτήσεις - απαντήσεις, ερμηνεία λέξεων, συνώνυμα - αντώνυμα.

Εγχειρίδια: Μακραντωνάκη-Φαραζά Μαρία, *Glossary of Theological Terms, English-Greek, Greek-English, 2nd edition*, Εκδόσεις Π. Πουρναράς, 2000.

Μακραντωνάκη-Φαραζά Μαρία, *English Theological Texts and Exercises, Κείμενα και Ασκήσεις με Αγγλικούς Θεολογικούς Όρους*, Εκδόσεις Π. Πουρναράς, 2004.

(Μαρία Μακραντωνάκη-Φαραζά)

Γ' Εξάμηνο

Ερμηνεία Ιστορικών Βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης από το Κείμενο των Ο'

Το μάθημα προσεγγίζει το κείμενο της Παλαιάς Διαθήκης με βάση την ερμηνευτική παράδοση της Εκκλησίας μας και τα πορίσματα της νεότερης βιβλικής επιστήμης. Ειδικότερα, μέσα από την ανάλυση βιβλικών περικοπών, εξετάζονται θέματα όπως η προέλευση του σύμπαντος, η εμφάνιση του κακού στον κόσμο, ο ρόλος του Θεού στην ιστορία της ανθρωπότητας, η σχέση του ανθρώπου με τον Θεό, η διασπορά της ανθρωπότητας πάνω στη γη, η έναρξη της ιερής ιστορίας κ.λπ.

Εγχειρίδιο: Κωνσταντίνου Μιλτιάδης, *Ρήμα Κυρίου Κραταίων. Αφηρηματικά Κείμενα από την Παλαιά Διαθήκη*, Εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1998. (Ι. Μούρτζιος)

Ιστορία των Σλαβικών Ορθοδόξων Εκκλησιών

Ο εκπολιτισμός των Σλάβων αρχίζει με την είσοδό τους στον Χριστιανισμό. Οι ορθόδοξοι Σλάβοι (Ρώσοι, Σέρβοι, Βούλγαροι εκσλαβισθέντες) δέχτηκαν τον Χριστιανισμό και κάθε είδους πολιτιστική επίδραση από το Βυζάντιο. Έτσι, στην ιστορία των Σλαβικών Εκκλησιών παρουσιάζεται πρώτα - πρώτα η ίδρυσή τους, στη συνέχεια η εξέλιξη και προαγωγή τους και τέλος η οριστική διαμόρφωση και συνεισφορά τους στο χώρο της Ορθοδοξίας.

Εγχειρίδιο: Ταρνανίδης Ιωάννης, *Ιστορία των Σλαβικών Ορθοδόξων*

Εκκλησιών. Τεύχος Α' : Ιστορία της Βουλγαρικής Εκκλησίας. Τεύχος Β' : Ιστορία της Σερβικής Εκκλησίας.

Βοήθημα: Τυχάκος Α. Α., *Κύριλλος και Μεθόδιος. Οι Θειομίματες της Αρχαίας Σλάβικης Γραμματείας*, Εκδόσεις Κυριακίδη, ανατύπ., Θεσσαλονίκη 2004.

(Ε. Οικονόμου)

Εισαγωγή στην Πατερική Σκέψη και Αγιολογία

Το μάθημα παρουσιάζει τη θεολογική ανάλυση και έκθεση της διδασκαλίας των Πατέρων της Εκκλησίας, με ιδιαίτερη έμφαση στους Καππαδόκες. Παράλληλα περιγράφεται το ιστορικό πλαίσιο εντός του οποίου ενεργούν και συγγράφουν οι πατέρες και σημειώνεται ο τρόπος με τον οποίο εκφέρουν το σωτηριολογικό λόγο της εκκλησίας μέσα στα συγκεκριμένα κοινωνικά και πολιτιστικά δεδομένα της εποχής τους.

Σκοπός του μαθήματος είναι η εσωτερική γνωριμία με την πλούσια σε βιώματα και νοήματα πατερική διδασκαλία. Το μάθημα πλαισιώνεται με την ανάρτηση θεμάτων από την ορθόδοξη Αγιολογία.

Εγχειρίδια: Φλορόφσκυ Γ., *Οι Ανατολικοί Πατέρες του 4^{ου} αιώνα*.

Τσίμης Δημήτριος, *Αγιολογία της Ορθόδοξης Εκκλησίας*, Θεσσαλονίκη 2003.

(Χρ. Αρσιματζής - Φ. Ιωαννίδης - Π. Υφαντής)

Γενική Κοινωνιολογία

Εισαγωγή στην έννοια της επιστήμης. Ανάλυση των βασικών εννοιών-λειτουργιών της κοινωνικής ζωής. Τυπολογική παρουσίαση των τύπων που οδηγήσαν αρχικά στην προβληματική και προσοδευτικά στη γένεση της Επιστήμης. Εμφάνεια της κοινωνικής συμπεριφοράς και δράσεως. Προσέγγιση και ανάλυση των προ-υποθέσεων-πηγών της Κοινωνιολογίας. Προϊστορία, ιστορία και κλασσικοί του κοινωνιολογικού χώρου, εξειδικευμένες προσεγγίσεις. Διασκέψεις της βασικής επιστήμης. Λειτουργία της ολικής κοινωνίας. Προέλευση, μορφοποιητικές διαδικασίες, εξέλιξη, συλλειτουργία των κοινωνικών θεσμών. Σύγχρονοι κλάδοι και περιεχόμενο. Μέθοδοι και αρχές της κοινωνιολογικής έρευνας.

Εγχειρίδιο: Γισύλτσης Βασίλειος, *Γενική Κοινωνιολογία, Έκδοση Ε'*, Εκδόσεις Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2000.

(Ν. Παπαγεωργίου - Ι. Πέτρου)

Γενική Εκκλησιαστική Ιστορία: Από το Σχίσμα (1054) μέχρι Σήμερα

Από τα εκκλησιαστικά γεγονότα, τα οποία διαδραματίστηκαν στην Ανατολική και τη Δυτική Εκκλησία κατά τη μακρόχρονη περίοδο που εκτείνεται από το σχίσμα των δύο Εκκλησιών (1054) ως τη σύγχρονη εποχή, ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στα ακόλουθα: οι αποτυχημένες προσπάθειες ένωσης των δύο Εκκλησιών, οι Σταυροφορίες, ο αγώνας των παπών στη Δύση για την περιβολή και την κυριαρχία, το παπικό σχίσμα, η Μεταρρύθμιση και η Αντιμεταρρύθμιση, οι Σύνοδοι και η οργάνωση της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας, οι θρησκευτικές κινήσεις στη Δύση, τα πατριαρχεία της Ανατολής και οι άλλες Ορθόδοξες Εκκλησίες, τα υπολείμματα των αρχαίων ανατολικών Εκκλησιών, η Ορθόδοξη Εκκλησία κάτω από τον τουρκικό ζυγό, ο μοναχικός βίος, οι αιρέσεις και οι θεολογικές έριδες, οι Σύνοδοι και η οργάνωση της Ορθόδοξης Εκκλησίας, το αυτοκέφαλο της Εκκλησίας της Ελλάδος, η Οικουμενική Κίνηση και το Παγκόσμιο Σύμβολο των Εκκλησιών.

Εγχειρίδια: Αναστασίου Ιωάννης, *Εκκλησιαστική Ιστορία, Τόμος Β' (14^α αι. μέχρι σήμερα)*.

Βοήθημα: Βαλαής Διον. Δ., *Συμβολή στην Ιστορία των Μητροπόλεων του Οικουμενικού Πατριαρχείου κατά το 1^ο αιώνα*, (Αγγιάδου, Ήμβρου, Μελενίκου και Σαϊζοπάλεως), Εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2006.

(Α. Βαλαής)

Ξένες Γλώσσες. (Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ιταλικά)

Αγγλικά: Ανάγνωση - κατανόηση κειμένων με θεολογικό περιεχόμενο, όπως η Θεία Λειτουργία - σημάσια - τύποι Θ. Λειτουργίας, αποσπάσματα βιβλίων σχετικά με το γάμο στην Ορθόδοξη Εκκλησία, με τα πρωτεία της έδρας της Κωνσταντινούπολης στην θεωρία και στην πράξη. Η Κυριακή Προσευχή και το Σύμβολο της Πίστεως.

Εγχειρίδια: Μακραντωνάκη-Φαραζά Μαρία, *Glossary of Theological Terms, English-Greek, Greek-English, 2nd edition*, Εκδόσεις Π. Πουρναράς, 2000.

Μακραντωνάκη-Φαραζά Μαρία, *English Theological Texts and Exercises, Κείμενα και Ασκήσεις με Αγγλικούς Θεολογικούς Όρους*, Εκδόσεις Π. Πουρναράς, 2004.

(Μαρία Μακραντωνάκη-Φαραζά)

Δ' Εξήγηνο

Τα Σύγχρονα Μεγάλα Θρησκευόμενα

Γένεση, ιστορική εξέλιξη, διδασκαλία, μύθος, λατρεία, ζωή και κοινωνία των σύγχρονων μεγάλων θρησκευμάτων του κόσμου, δηλαδή των ινδικών (Ινδουισμού, Βουδισμού, Τζαϊνισμού, Σικχισμού), των κινεζικών (Κομφουκισμού, Ταοϊσμού) και των ιαπωνικών (Σιντοϊσμού και ιαπωνικού Βουδισμού). Ειδική αναφορά γίνεται στο Ισλάμ, γένεση, εξέλιξη, κλάδοι, δομή ισλαμικής κοινωνίας.

Εγχειρίδια: Ζιάκας Γρηγόριος, *Θρησκείες και Πολιτισμοί της Ασίας (Ινδικά, Βουδιστικά, Κινεζικά, Θιβητικά και Ιαπωνικά Θρησκευόμενα)*, Εκδόσεις Σφαιριανική, Θεσσαλονίκη 2005.

Βοήθημα: *Θρησκείες της Ανατολής*, *Επιστ. Επιμ. Π. Παχής*, Εκδόσεις Κορηλία Σφαιριανική, Θεσσαλονίκη 2005.

(Π. Παχής - Α. Ζιάκα)

Ερμηγεία Ποιητικών και Προφητικών Βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης από το Κείμενο των Ο'

Το μάθημα χωρίζεται σε δύο ενότητες. Η ερμηγεία ποιητικών βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης περιορίζεται στην ανάλυση ενότητας από το Ψαλτήρι. Εκτός από τα γενικά εισαγωγικά στους ψαλμούς αναλύεται και ένας τουλάχιστον ψαλμός από κάθε λογοτεχνικό είδος. Στη δεύτερη ενότητα γίνεται προσπάθεια να προσεγγίσουμε το θέμα της ιουδαϊκής εσχολογίας, όπως αυτή παρουσιάζεται στους προφήτες της Παλαιάς Διαθήκης.

Εγχειρίδιο: Καϊμάκης Δημήτριος, *Ψαλμω το Θεώ μου. Υπόμνημα σε εκλεκτούς Ψαλμούς*, Εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2006.

Βοήθημα: Καϊμάκης Δημήτριος, *Η ημέρα Κυρίου στους Προφήτες της Παλαιάς Διαθήκης*, Εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2006.

(Δ. Καϊμάκης)

Ερμηγεία Συνοπτικών Ευαγγελίων

Ερμηγευτική ανάλυση του κατά Μάρκον Ευαγγελίου σε συνδυασμό με τις παράλληλες διηγήσεις των συνοπτικών Ευαγγελίων Ματθαίου και Λουκά. Η θεολογία των συνοπτικών ευαγγελιστών με ιδιαίτερη έμφαση σε θέματα όπως: εσχολογία (Βασιλεία του Θεού), χριστολογία (Υιός του ανθρώπου, Χριστός, Υιός του Θεού κ.λπ.), πνευματολογία, εκκλησιολογία, ιεραποστολή.

Εγχειρίδιο: Βασιλειάδης Πέτρος, *Ερμηγεία Ευαγγελίων*, 1990, Εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1990.

Βοήθημα: Καραβιδόπουλος Ιωάννης, *Το κατά Μάρκον Ευαγγέλιο*. Εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2000.

(Ι. Γαλάνης)

Εκκλησιαστική Γραμματολογία και Ερμηγεία Πατέρων

Το μάθημα χωρίζεται σε δύο ενότητες. Στην πρώτη εξετάζεται ο βίος και η διδασκαλία των Ελλήνων Πατέρων της Εκκλησίας από τον Α' έως και τον ΙΕ' αιώνα, ενώ στη δεύτερη επιχειρείται η ιστορικο-φιλολογική και θεολογική ανάλυση και επεξεργασία πατερικών έργων.

Σκοπός: Μύηση των φοιτητών στην πατερική θεολογική σκέψη και προβληματική, καθώς και στις μεθόδους που ακολουθούν οι Πατέρες στην προσπάθειά τους να προσεγγίσουν το σύγχρονο κόσμο και να τον ευαγγελισθούν.

Εγχειρίδια: Χρήστου Παναγιώτης, *Ελληνική Πατρολογία, Τόμοι Δ', Ε', Θεσσαλονίκη 1991-1994*.

Φλορόφσκου, π. Γεώργιος, *Οι Βυζαντινοί Πατέρες του 6^{ου}, 7^{ου} και 8^{ου} αιώνα*, Εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη.

(Χρ. Αραμπατζής)

Εκκλησιαστική Γραμματολογία με Έμφαση στους Λατίνους Πατέρες

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η επιστημονική σπουδή των Πατέρων και συγγραφέων της Εκκλησίας (δίδεται ιδιαίτερη βαρύτητα στους Λατίνους πατέρες). Εξετάζονται ιστορικοφιλολογικώς ο βίος και τα συγγράμματά τους από την αποστολική εποχή μέχρι τον ΙΕ' αιώνα.

Εγχειρίδιο: Ιωαννίδης Φώτιος, *Εκκλησιαστική Γραμματολογία. Συγγραφαί και πατέρες της Δύσης (Β' - Στ' αι.)*, Τόμοι Α' και Β', Εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2004.

Βοήθημα: Καραγιαννόπουλος Ι., *Η Μεσαιωνική Δυτική Ευρώπη. Εισαγωγή στη Μελέτη της Ιστορίας της, του Κοινωνικού και Οικονομικού της Βίου*, (Εταιρεία Βυζαντινών Ερευνών 8), Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Βάνιας, 2000 (α ανατύπ.).

(Φ. Ιωαννίδης)

Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία της Θρησκείας

Σχέσεις θρησκείας και κοινωνίας. Το πρόβλημα της προελεύσεως και της λει-

τουρίας του θρησκευτικού φαινομένου. Θεωρίες για τη γένεση της θρησκείας: Η κοινωνιολογική προσέγγιση του θρησκευτικού φαινομένου. Θρησκεία και ενδολασσόμενες κοινωνικές μεταβλητές. Θρησκευτικές πεποιθήσεις και κοινωνική οργάνωση. Το κοινωνικό περιεχόμενο της θρησκευτικής ζωής: Ιστορία και τάσεις της Κοινωνιολογίας της θρησκείας: Γένεση και λειτουργία των θρησκευτικών θεσμών.

Εγχειρίδιο: Γιούλιτσης Βασίλειος, *Κοινωνιολογία της Θρησκείας*, 4^η Έκδοση, Εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2002.

(Ν. Παπαγεωργίου)

Άσκηση Ομιλητικής - Επικοινωνίας

Περιλαμβάνει κριτική προσέγγιση κηρυγμάτων και ασκήσεις δημόσιου λόγου. (επιχειρηματολογία, αντιλογίες -«δισσοί λόγοι»-στρογγυλή τράπεζα - πάνελ).

Βοήθημα: Κούκουρα Δήμητρα, *Μεθοδολογική Προσέγγιση Ομιλητικών Κειμένων. Λόγοι ετισκόπων*.

(Δ. Κούκουρα)

Ξένες Γλώσσες (Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ιταλικά)

Αγγλικά: Ανάγνωση - ερμηνεία λέξεων - συνώνυμα-αντώνυμα, μετάφραση αποσπασμάτων της Καινής Διαθήκης, της Αποκάλυψης, ερωτήσεις - απαντήσεις.

Εγχειρίδια: Μακραντωνάκη-Φαραζά Μαρία, *Glossary of Theological Terms. English-Greek. Greek-English. 2nd edition*, Εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2000.

Μακραντωνάκη-Φαραζά Μαρία, *English Theological Texts and Exercises. Κείμενα και Ασκήσεις με Αγγλικούς Θεολογικούς Όρους. PART II*, Εκδόσεις Υπηρεσίας Δημοσιευμάτων Α.Π.Θ.

(Μαρία Μακραντωνάκη-Φαραζά)

Ε' Εξάμηνο

Ερμηνεία Επιστολών του Αποστόλου Παύλου

Εισαγωγή στη δομή και το ιδεολογικό υπόβαθρο των παύλειων επιστολών. Εξηγητική ανάλυση τμημάτων της παύλειας γραμματείας. Σύνομη παρουσίαση της παύλειας εκκλησιολογίας, ανθρωπολογίας, σωτηριολογίας, εσχατολογίας καθώς και των κοινωνιολογικών απόψεων (λογεία), με ειδική έμφαση στην ευχρηστική θεολογία, θεολογία του Σταυρού, το ρόλο των γυναικών και τη σχέση του κορυφαίου των αποστόλων με τον Ιουδαισμό και την Π.Α.

Εγχειρίδιο: Γαλάνης Ιωάννης, *Η Πρώτη Επιστολή του Αποστόλου Παύλου προς Θεσσαλονικείς*, Εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2002.

Βοήθημα: Βασιλειάδης Α' Πέτρος, *Παύλος. Τομές στη Θεολογία του*, Εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2004.

(Ι. Γαλάνης)

Δογματική Α. Ιστορία της Ορθόδοξης Θεολογίας και Πνευματικότητας

Ιστορία της μορφολογικής αναπτύξεως των ορθόδοξων δογμάτων από τη βιβλική τους διατύπωση μέχρι την πιο ανεπτυγμένη εκκλησιαστική τους μορφή. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται κυρίως στο Τριαδικό και το Χριστολογικό δόγμα. Η εξέταση της μορφολογικής αναπτύξεως των δογμάτων αυτών γίνεται σε στενή σχέση με την Ορθόδοξη πνευματική εμπειρία και ζωή.

Εγχειρίδιο: Μαρτζέλος Γεώργιος, *Η Χριστολογία του Βασιλείου Σελουκείας και η Οικουμενική Σημασία της*, Θεσσαλονίκη.

Μαρτζέλος Γεώργιος, *Ιστορία της Ορθόδοξης Θεολογίας και Πνευματικότητας*, (Σημειώσεις).

Βοήθημα: Κουρεμπελής Ιω., *Ο Νεοχαλκηδονισμός: Δογματικό Σημείο Δογματικής Διαίρεσης*, Θεσσαλονίκη 2003.

(Ι. Κουρεμπελής)

Εισαγωγή στην Ποιμαντική

Περί μεθοδολογίας της ποιμαντικής στην εκκλησιαστική παράδοση. Βασικές συνταγμένες του ποιμαντικού έργου. Η θεία οικονομία ως βάση της ποιμαντικής. Θεραπευτική ποιμαντική. Ακρίβεια και οικονομία στην Εκκλησία. Ο μυστηριακός χαρακτήρας της ποιμαντικής και οι οικουμενικές της διαστάσεις.

Εγχειρίδιο: π. Καλλιακμάνης Βασίλειος, *Μεθοδολογικά Πρότερα της Ποιμαντικής. Δευτώ Ζωννύμενοι Ι*, Εκδόσεις Μγνδονια, Θεσσαλονίκη 2000.

Καλλιακμάνης Βασίλειος, *Ο Εκκλησιολογικός Χαρακτήρας της Ποιμαντικής. Δευτώ Ζωννύμενοι ΙΙ*, Θεσσαλονίκη, 2005.

(π. Β. Καλλιακμάνης)

Δαιτυργική

Ιστορία και Θεολογία της χριστιανικής Δαιρείας. Η έννοια των όρων Δαιτυργία, Δαιτυργική, Δαιρεία. Τελειοιργική, Δαιτυργική Θεολογία και Θεολογία της Δαιρείας. Η Δαιτυργική προσεγγίση ως αντικείμενο της χριστιανικής Δαιρείας. Ο άνθρωπος ως Δαιτυργικό ον, ο βιβλικός, δογματικός, κοινωνικός και κοσμικός χα-

ρακτήρας της θείας Λατρείας. Πηγές της Λειτουργικής, Λειτουργική Ερμηνευτική. Λειτουργικοί τύποι της Ανατολής και της Δύσεως. Η θεία Λειτουργία. Οι απαρχές της θείας Ευχαριστίας. Η ευχαριστιακή ενότητα κλήρου και λαού. Ευχαριστιακή εκκλησιολογία. Λειτουργική και πνευματική ζωή. Λειτουργία και κόσμος. Η εξέλιξη και διαμόρφωση της θείας Λειτουργίας. Ερμηνεία της θείας Λειτουργίας με βάση τα λειτουργικά υπομνήματα. Ανάλυση των Λειτουργιών Αποστολικών Διατάγών, αποστόλου Μάρκου, Ιακώβου, Αρμενίων, Ρωμαϊκής. Σύγχρονα λειτουργικά προβλήματα και δυνατότητες λειτουργικής ανανέωσης.

Στα πλαίσια του μαθήματος είναι αναγκαία η συμμετοχή των φοιτητών τόσο στις εκπαιδευτικές ασκήσεις σε Μητροπόλεις και ενορίες της Ελλάδος, για τη μελέτη της λειτουργικής τους ζωής, όσο και στην εβδομαδιαία λατρευτική σύναξη στο ναό της Σχολής.

Εγχειρίδιο: Σκαλτσής Παναγιώτης, *Λειτουργικές Μελέτες II*.

Βοήθημα: Φουντούλης Ιωάννης, *Κείμενα Λειτουργικής, τόμος Γ*.

(Π. Σκαλτσής)

Ποιμαντική Θεολογία

Παρουσιάζονται οι προϋποθέσεις, οι στόχοι και οι άξονες της Ποιμαντικής Θεολογίας με βάση τη βιβλική και πατερική μας παράδοση.

Εγχειρίδιο: Κεσελόπουλος Ανέστης, *Η Λειτουργική Παράδοση στον Αλέξανδρο Παπαδιαμάντη, Β' Έκδοση*, Εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2001.

Βοήθημα: Κεσελόπουλος Ανέστης, *Προτάσεις Ποιμαντικής Θεολογίας*, Εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2003.

(Αν. Κεσελόπουλος)

ΣΤ' Εξάμηνο

Διαθρησκευτικός Διάλογος

Κοινή χριστιανική μαρτυρία. Οικουμενικός και διαθρησκευτικός διάλογος. Ορθόδοξες προϋποθέσεις. Βασικές κατευθυντήριες γραμμές του διαθρησκευτικού διαλόγου του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών.

Βασικές αρχές για τη διεξαγωγή ορθού και δημιουργικού διαλόγου μεταξύ της χριστιανικής διδασκαλίας και των σύγχρονων μεγάλων θρησκευτικών κόσμου. Σημεία συγκλίσεως και αποκλίσεως των αρχών των μεγάλων θρησκευτικών προς τις θεμελιώδεις αρχές της χριστιανικής διδασκαλίας, για την αλληλοκατανόηση και ειρηνική των λαών συνύπαρξη.

Εγχειρίδιο: Βασιλειάδης Πέτρος, *Ενότητα και Χριστιανική Μαρτυρία*, Εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2005.

Βοήθημα: Ζιάκας Γρηγόριος, *Ζώντας Αρμονικά με Ανθρώπους Διαφορετικής Πίστεως. Θρηκειολογικά Ανάλεκτα, Τόμος Α'*, Εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2004.

(Π. Βασιλειάδης - Α. Ζιάκας)

Εκκλησιαστική Γραμματεία των Σλάβων

Η σλαβική εκκλησιαστική γραμματεία στα πρώτα χρόνια (από τον 9ο αιώνα) αποτελεί πιστή αντιγραφή και μετάφραση της βυζαντινής εκκλησιαστικής γραμματείας. Παράλληλα και η γενικότερη σλαβική γραμματεία και φιλολογία επηρεάζεται από την ελληνική σκέψη και τις κατά καιρούς μεταβολές στον ιδεολογικό και πνευματικό χώρο του Βυζαντίου. Αυτή η εξέλιξη της σλαβικής γραμματείας, από την εφεύρεση της σλαβικής γραφής μέχρι τα υστεροβυζαντινά χρόνια, παρουσιάζεται με κείμενα και σχόλια, αποτυπώνοντας έτσι και την πνευματική εξάρτηση του Σλαβικού κόσμου από το προηγμένο Βυζάντιο.

Εγχειρίδιο: Ταρνανίδης Ιωάννης, *Σελίδες από την Εκκλησιαστική Γραμματεία των Σλάβων*. Θεσσαλονίκη 2004.

(Ε. Οικονόμου)

Λογιστική Β. Εισαγωγή στη Θεολογική Γνωσιολογία

Πρόκειται για την εξέταση των γνωσιολογικών προϋποθέσεων της Ορθόδοξης δογματικής διδασκαλίας σε συνάρτηση με τη σχολαστική και γενικότερα τη δυτική θεολογία και παράδοση.

Εγχειρίδιο: Ματσούκας Νίκος, *Δογματική και Συμβολική Θεολογία Α'*. *Εισαγωγή στη Θεολογική Γνωσιολογία*, Εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2000.

Βοήθημα: Μαρτζέλος Γεώργιος, *Ουσία και Ενέργεια του Θεού κατά τον Μ. Βασίλειο*.

(Γ. Μαρτζέλος- Ι. Κουρεμπελής)

Οικουμενική Κίνηση

Ιστορική και θεολογική θεμελίωση των σύγχρονων συναντήσεων και τάσεων, που παρατηρούνται μεταξύ των Εκκλησιών της Οικουμενικής Κίνησης. Δίνεται έμφαση όχι μόνο στις δραστηριότητες του Π.Σ.Ε., αλλά και στην ιστορική δι-

αδρομή του εκκλησιαστικού φαινομένου της οικογενικής παρουσίας του Χριστιανισμού.

Εργερίδιο: Μαρσούκας Νίκος, *Οικογενική Κίνηση. Ιστορία - Θεολογία*. Εκδόσεις Π. Πουρναράς.

Βοήθημα: Τσομπανίδης Στυλιανός, *Η Διακήρυξη «Dominus Iesus» και η Οικουμενική Σημασία της Από το Οικουμενικό Άνοιγμα στην Εκκλησιολογική Αποκλιτικότητα της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας*. Εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2003.

(Στ. Τσομπανίδης)

Κοινωνιολογία του Χριστιανισμού

Εισαγωγή. Κοινωνιολογική θεωρία και θρησκεία. Από τις απαρχές του Χριστιανισμού στη σύγχρονη πραγματικότητα. Το φαινόμενο της εκκοσμίκευσης και η ευρωπαϊκή κουλτούρα. Κοινωνική ηθική, κοινωνικά προβλήματα, κοινωνική αλλαγή και Χριστιανισμός. Χριστιανισμός και πολιτική, η οικονομία και το πρόβλημα της κοινωνικής δικαιοσύνης, τα οικολογικά προβλήματα, Γυναίκα και Χριστιανισμός, κοινωνική μέριμνα και φροντίδα. Εμπειρική έρευνα της θρησκείας.

Εργερίδιο: Πέτρου Ιωάννης, *Χριστιανισμός και Κοινωνία*, Θεσσαλονίκη 2004.

(Ι. Πέτρου - Ν. Παπαγεωργίου)

Ομιλητική

Παρουσιάζεται η διαχρονική επικράτηση της Ρητορικής Τέχνης στη γενική παιδεία του προχριστιανικού κόσμου, η παντοδυναμία της κατά τους πρώτους χριστιανικούς χρόνους και η τοποθέτηση των Πατέρων του 4^{ου} αιώνα απέναντι στα προστάγματα της Σύζηταις η απουσία ομιλητικών εργασιδίων κατά τους Βυζαντινούς χρόνους, η τάση να μιμούνται οι μεταγενέστεροι ομιλητές τα παλαιότερα πρότυπα και η συνάντηση της ελληνόφωνης ρητορικής παράδοσης με τη λατινόφωνη κατά τα χρόνια της Τουρκοκρατίας. Επίσης παρουσιάζονται μέθοδοι προσέγγισης ομιλητικών κειμένων.

Εργερίδιο: Κούκουρα Δημήτρη, *Η Ρητορική και η Εκκλησιαστική Ρητορική. Διαχρονική Μελέτη*. Εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2003.

Βοήθημα: Κούκουρα Δήμητρα, *Εκκλησία και Γλώσσα - Επικοινωνιακή Προσέγγιση*.

(Δ. Κούκουρα)

Ζ' Εξάμηνο

Θεολογία της Παλαιάς Διαθήκης

Το μάθημα ξεκινά με την έννοια του μονοθεϊσμού και του πολυθεϊσμού έτσι όπως παρουσιάζονται στην Παλαιά Διαθήκη. Ακολουθεί η αποκάλυψη του ονόματος του θεού στον άνθρωπο και η θεολογία της δημιουργίας. Οι ιεραρχικές παραδόσεις, αρχαιότερες και νεότερες, είναι το επόμενο θέμα. Ακολουθεί μια σειρά από θεολογικές έννοιες και προβληματισμούς: αγγεολογία - δαιμονολογία, η έννοια του νόμου, της πίστης, του μεσσία, της αιμαρτίας. Η θεολογία κλείνει με την εσατολογία στην Παλαιά Διαθήκη και τη θεολογία του ναού.

Εργερίδια: Καϊμάκης Δημήτριος, *Θέματα Παλαιαδιαθηκικής Θεολογίας*. Εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2006.

Καϊμάκης Δημήτριος, *Ο Νόος του Σολομώντα*. Εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2006.

(Δ. Καϊμάκης)

Ερμηνεία της Ιωαννείου Γραμματείας

Γενική εισαγωγή στην Ιωαννεία γραμματεία (Ευαγγέλιο, Επιστολές, Αποκάλυψη). Κεντρικές θεολογικές έννοιες του κατά Ιωάννην Ευαγγελίου και ερμηνεία περικοπών κατ' επιλογήν. Ανάλυση θεματικών αξόνων της Αποκάλυψης. Σύνοψη ερμηνεία όλης της Αποκάλυψης.

Εργερίδιο: Αγουρίδης Σάββας, *Το κατά Ιωάννην Ευαγγέλιο. Β' Κεφ. 13-21*. Εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2005.

Βοήθημα: Σκιαδαρέσης, π. Ιωάννης, *Λειτουργικές Σκηνές και Ύμνοι στην Αποκάλυψη του Ιωάννη*. Εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1999.

(Ι. Σκιαδαρέσης)

Δογματική Γ. Έκθεση της Ορθόδοξου Πίστωσης

Ακριβής έκθεση του περιεχομένου της Ορθόδοξης πίστης σε αντιπαράθεση με τη δυτική χριστιανοσύνη. Συνεξετάζονται οι ιστορικοί και πνευματικοί παράγοντες του χώρου όπου διαμορφώθηκε η διατύπωση των δογμάτων (πολιτική, φιλοσοφία, τέχνη κ.ά.). Ο άξονας είναι τα δόγματα και τα σύμβολα. Σκοπός του μαθήματος είναι η μύηση των σπουδαστών στην ορθόδοξη πνευματικότητα και στον τρόπο της λόγιας γνώσης του δόγματος.

Εργερίδιο: Σταμούλης Χρυσόστομος, *Κάλλος το Άγιον. Προλεγόμενα στη Φιλολόγη Αισθητική της Ορθοδοξίας*. Εκδόσεις Ακρίτας, Αθήνα 2004.

Βοήθημα: Ματσούκας Νικόλαος, *Δογματική και Συμβολική Θεολογία*, Β΄ Έκδοση της Ορθόδοξης Πίστης σε Αντιπαράθεση με τη Δυτική Χριστιανοσύνη. Εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1992.

(Χρυσ. Σταμούλης)

Κατηχητική και Χριστιανική Παιδαγωγική

Το μάθημα περιλαμβάνει τρεις ενότητες:

α) Διδασκαλία που βασίζεται στο σύνολο των 12 κεφαλαίων του σχετικού συγγράμματος.

Προτάσσεται η προσέγγιση και τεκμηρίωση της Κατηχητικής και Χριστιανικής Παιδαγωγικής ως επιστημονικού κλάδου, οι σχέσεις τους με παρεμφερείς επιστημονικούς κλάδους, καθώς και όλο το πλαίσιο προβληματισμών γύρω από το θέμα.

Στη συνέχεια επιχειρείται μια ιστορική ανασκόπηση της Κατηχητικής και της Χριστιανικής Αγωγής από τον βιβλικό ακόμη χώρο μέχρι και τις σημερινές εκφράσεις τους μέσα στο Χριστιανισμό, σε Δύση και Ανατολή, με ιδιαίτερη έμφαση στον ελλαδικό χώρο.

Η μεθοδολογία στην έρευνα, ο σκοπός, το περιεχόμενο, τα μέσα και τα σύγχρονα προβλήματα της επιστήμης - με σαφείς αναφορές στο υποκείμενό της, στους φορείς αλλά και στους θεσμούς που την υπηρετούν - θα συμπληρώσουν τη σαφή εικόνα του αντικειμένου.

Τέλος, η σύνδεση του γεγονότος της Κατήχησης και της Χριστιανικής αγωγής με νέα δεδομένα της κοινωνικής πραγματικότητας, όπως τα μέσα ενημέρωσης, με άλλους τομείς της αγωγής, όπως η διαπολιτισμική αγωγή, η διαθρησκευτική αγωγή, η ειδική αγωγή, σκοπό έχουν να συνθέσουν την ολοκληρωμένη και πραγματική διάστασή της, αλλά και τις προοπτικές και τις δυνατότητες προσφοράς στο σύγχρονο παιδαγωγό.

Εγχειρίδιο: Κογκούλης Ιωάννης, *Κατηχητική και Χριστιανική Παιδαγωγική*. Β΄ Έκδοση.

β) Ψυχοπαιδαγωγική προσέγγιση των Κατηχήσεων του Αγίου Κυρίλλου Ιεροσολύμων. Η πραγμάτευση του θέματος γίνεται σε τρία κεφάλαια. Στο πρώτο, μετά από μια σύντομη αναδρομή στο κατηχητικό έργο της Εκκλησίας μέχρι και τον Δ΄ αιώνα, διερευνώνται τα πλαίσια του κατηχητικού έργου του Κυρίλλου από πλευράς κοινωνικο-οικονομικής και λειτουργικο-θρησκευτικής κατάστασης

των ακροατών του. Στο δεύτερο εκτίθενται οι βασικοί παράγοντες θεολογικοί και παιδαγωγικοί, τους οποίους ο Κύριλλος έλαβε υπόψη για την διάρθρωση του περιεχομένου και για τη μεθοδολογία της διδασκαλίας του. Στο τρίτο, τέλος, κεφάλαιο αναφέρονται οι προϋποθέσεις και τα καθήκοντα των ακροατών του Κυρίλλου καθώς και οι ιδιαίτεροι ρόλοι του ρόλοι ως διδασκάλου.

Εγχειρίδιο: Βασιλόπουλος Χρήστος, *Οι Κατηχήσεις του Κυρίλλου Ιεροσολύμων (Ψυχοπαιδαγωγική Προσέγγιση)*, Β΄ Έκδοση. Εκδόσεις Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1998.

(Χρ. Βασιλόπουλος)

γ) Ασκήσεις δύο ειδών: 1) Παρακολούθηση και κριτική διδασκαλιών σε Γυμνάσια και Λύκεια και 2) εξάσκηση των φοιτητών κατά ομάδες μέσα στη Σχολή.

(Άσκηση: Χ. Βασιλόπουλος - Δ. Λάπτας - Β. Μητροπούλου και αποσπασμένοι θεολόγοι)

Δογματική Δ. Συμβολική

Παρουσιάζεται η θεολογία της Ρωμαιοκαθολικής και της Προτεσταντικής Εκκλησίας από την εμφάνισή τους μέχρι σήμερα και παράλληλα αναλύεται η σημασία της θεολογίας των Εκκλησιών αυτών στη διαμόρφωση της πνευματικό-πτητας των πιστών τους.

Σκοπός του μαθήματος είναι να επισημάνει τις δογματικές πλάνες των ετεροδόξων και στη συνέχεια να τις αιτιολογήσει και να τις ερμηνεύσει εντάσσοντάς τις στην όλη ζωή της αντίστοιχης Εκκλησίας. Η γνώση των δογματικών διαφορών και της ζωής της κάθε Εκκλησίας θα δημιουργήσει τη ρεαλιστική βάση για μια σωστή προσέγγιση των Εκκλησιών, στην οποία αποβλέπουν τελικά οι παρεχόμενες γνώσεις.

Εγχειρίδιο: Τσελεγγίδης Δημήτριος, *Η Σωτηριολογία του Λουθήρου, Συμβολή στη Μελέτη της Θεολογίας του Λουθήρου από Ορθόδοξη Αποψη*. Εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1999.

Βοηθήματα: Τσελεγγίδης Δημήτριος, *Η Ικανοποίηση της Θείας Δικαιοσύνης κατά τον Άνσελμο Καντερβουρίας. Θεολογική Προσέγγιση από Ορθόδοξη Αποψη*. Εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1995.

Τσελεγγίδης Δημήτριος, *Δυτική Θεολογία και Πνευματικότητα*. (Σημειώσεις). (Δ. Τσελεγγίδης)

Εισαγωγή στην Ηθική

Αναλύονται η έννοια, η μεθοδολογία και η σύγχρονη προβληματική της Ηθικής. Εξετάζεται ο τρόπος με τον οποίο οδηγείται η Ηθική στη διατύπωση των αξιολογικών κρίσεων της και παρουσιάζεται αναλυτικότερα η σύγχρονη οικολογική κρίση. Σκοπός του μαθήματος είναι να φέρει τους φοιτητές σε επαφή με την προβληματική της Ηθικής και να τους προετοιμάσει για τη Χριστιανική Ηθική. Γίνεται σύνοψη εξέτασης πειρικών κειμένων που αναφέρονται σε βασικά θέματα Χριστιανικής Ηθικής.

Εγχειρίδιο: Μαντζαρίδης Γεώργιος, *Ηθική Ι*, Εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2003.

(Ν. Παπαγεωργίου)

Η Έξάμηνο**Θεολογία της Καινής Διαθήκης**

Παρουσίαση της χριστολογικής, εκκλησιολογικής, κοσμολογικής, ανθρωπολογικής, σωτηριολογικής και εσχατολογικής διδασκαλίας της Καινής Διαθήκης.

Εγχειρίδιο: Γαλάνης Ιωάννης, *Βιβλικές Εμπνευστικές και Θεολογικές Μελέτες*, Εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2001.

Βοήθημα: Γαλάνης Ιωάννης, *Η Σχέση Ανθρώπου και Κτίσεως κατά την Καινή Διαθήκη*, Εκδ. Υπηρεσίας Δημοσιευμάτων Α.Π.Θ.

(Π. Βασιλειάδης)

Κανονικό και Εκκλησιαστικό Δίκαιο

Το μάθημα περιλαμβάνει: α) την οργάνωση και τη διοίκηση της Ορθόδοξου Ανατολικής Εκκλησίας γενικά και της Εκκλησίας της Ελλάδος ειδικότερα, β) την κανονική τέλεση των ιερών μυστηρίων και τις νομοκανονικές τους συνέπειες, γ) τις νομοκανονικές συνέπειες που δημιουργούνται από τα παρεκτροπόμενα μέλη της Εκκλησίας, δ) την οργάνωση και την απονομή της εκκλησιαστικής δικαιοσύνης και ε) την επικοινωνία των μελών της Εκκλησίας με τους ετεροδόξους και τους αλλόθρησκους.

Εγχειρίδιο: Ακανθόπουλος Πρόδρομος, *Κώδικας Ιερών Κανόνων και Εκκλησιαστικών Νόμων*, Εκδόσεις Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1991.

Βοήθημα: Ιακώβου αρχιμ., *Βακτηρία Αρχιερέων, 1645*. τ. Α', Β', Γ'. Εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2000.

(Ν. Μαργιώρος)

Διδακτική του Μαθήματος των Θρησκευτικών

Το μάθημα έχει δύο σκέλη. Στο πρώτο αναπτύσσονται τα εξής θέματα: Παιδαγωγική θεμελίωση του μαθήματος. Η ιδιαιτερότητα που αυτό παρουσιάζει. Σύγχρονες προσεγγίσεις ως προς τους σκοπούς και το περιεχόμενο. Μεθοδολογία διδασκαλίας. Εφαρμογή της εκπαιδευτικής τεχνολογίας. Αξιολόγηση της επίδοσης των μαθητών. Το δεύτερο σκέλος καλύπτεται από πρακτικές ασκήσεις δύο ειδών: α) παρακολούθηση και κριτική διδασκαλιών σε Τηλένσια και Λύκεια και β) εξέταση των φοιτητών κατά ομάδες μέσα στη Σχολή.

Εγχειρίδιο: Βασιλόπουλος Χρήστος, *Διδακτική του Μαθήματος των Θρησκευτικών, Γ' έκδοση*, Εκδόσεις Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2002.

Βοήθημα: Κογκούλης Ιωάννης, *Η Διδακτική των Θρησκευτικών στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση*.

Άσκηση: Χ. Βασιλόπουλος - Δ. Λάπτας - Β. Μητροπούλου και αποσπασμένοι θεολόγοι.

(Χ. Βασιλόπουλος)

Χριστιανική Ηθική

Παρουσιάζεται ο χαρακτήρας της Χριστιανικής Ηθικής και αναλύονται τα βασικά θέματά της σε τρεις μεγάλες ενότητες. Η πρώτη αναφέρεται στην κατάρτιση διδασκασίας της (σχέσεις ανθρώπου και Θεού), η δεύτερη στην οριζόντια διάστασή της (διαπροσωπικές και κοινωνικές σχέσεις) και η τρίτη εξετάζει τα βασικά προβλήματα και τις προοπτικές της ανθρώπινης υπάρξεως.

Εγχειρίδιο: Μαντζαρίδης Γεώργιος, *Χριστιανική Ηθική, ΙΙ*, Εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2003.

(Α. Κεσελόπουλος - π. Β. Κωλλιακιάνης)

Σημειολογία του Σύγχρονου Πολιτισμού

Έννοια του πολιτισμού και της κουλτούρας. Θεωρίες για την εξέλιξη του πολιτισμού. Βασικές διαφοροποιήσεις με το πέρασμα από την παραδοσιακή στη μοντέρνα κοινωνία. Χαρακτηριστικές τομές του μοντέρνου. Μεταμοντερνισμός και μεταμοντέρνες θεωρίες. Παγκοσμιοποίηση, ύστερη νεωτερικότητα, τοπικοί πολιτισμοί. Δισιόδοξες και αιτιασιόδοξες θεωρίες του σύγχρονου κόσμου. Ηθική, επιστήμη και τεχνολογία. Ανθρώπινη ανάπτυξη και περιβάλλον. Πολυπολιτισμικότητα και πολιτιστική ετερότητα. Διαπολιτισμικός διάλογος. Το φαινόμενο του θρησκευτικού φονταμενταλισμού. Θρησκευτική ελευθερία και

δημοκρατία. Η θρησκευτική ελευθερία και δημοκρατία. Η Ευρωπαϊκή κοινότητα και το ζήτημα των αξιών. Η Ορθόδοξη θεολογία σε μια πολυπολιτισμική κοινωνία. Η θρησκεία ως ιδιωτική και κοινωνική υπόθεση.

Εγχειρίδιο: Πέτρου Ιωάννης, *Κοινωνική Θεωρία και Σύγχρονος Πολιτισμός*.

Βοήθημα: Πέτρου Ιωάννης, *Πολυπολιτισμικότητα και Θρησκευτική Ελευθερία*. Εκδόσεις Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 2003.

(Ι. Πέτρου)

Δ. ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Οι φοιτητές όλων των εξαμήνων (εξαιρούνται οι νεοεισαχθέντες) μπορούν να δηλώνουν τα κατ' επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα σύμφωνα με τις ανακοινώσεις της Γραμματείας.

Ο αριθμός των επιλεγόμενων μαθημάτων για κάθε εξάμηνο σπουδών είναι μέχρι τρία (3), από τα οποία τα δύο (2) υποχρεωτικά.

Οι φοιτητές που εγγράφονται στο γ' εξάμηνο σπουδών (από κατάταξη ή μεταγραφή από ΑΕΙ εξωτερικού) δικαιούνται να δηλώνουν μέχρι 4 και οι επί πτυχίω μέχρι 5 μαθήματα για κάθε εξάμηνο (απόφαση Δ. Σ.).

Ο συνολικός αριθμός επιλεγόμενων μαθημάτων για τη λήψη του πτυχίου δεν μπορεί να είναι μικρότερος του δεκατέσσερα (14).

Κάθε ένα από τα επιλεγόμενα μαθήματα πιστώνεται με 3 μονάδες στο σύστημα ECTS (European Community Course Credit Transfer System). Ακολουθεί ο πίνακας των κατ' επιλογήν υποχρεωτικών μαθημάτων των εξαμήνων χειμερινού και εαρινού.

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Α. ΤΟΜΕΑΣ ΒΙΒΛΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΙΟΛΟΓΙΑΣ

1. Μύθος και Τελετουργία στην Αρχαία Ελληνική Θρησκεία

Εγχειρίδια: Russell McCutcheon, *Κατασκευάζοντας τη Θρησκεία*, Εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2003.

Βοήθημα: Willi Braun - Russell McCutcheon, *Εγχειρίδιο Θρησκευτολογίας*, Εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2003.

(Π. Παχής)

2. Η Ετερότητα στο Ισλάμ. Σουνίτες - Σιίτες

Εγχειρίδιο: Ζιάκα Α., *Το Σιιτικό Ισλάμ. Οι Κοινωνικές και Πολιτικές του Προεκτάσεις στη Μ. Ανατολή*, Εκδόσεις Κ. Σφακιανάκη, Θεσσαλονίκη 2004.

(Α. Ζιάκα)

3. Οι Θρησκείες του Θιβέτ και ο Δαλάι Λάμα

Εγχειρίδιο: Ζιάκα Γρ., *Οι Θρησκείες του Θιβέτ και ο Δαλάι Λάμα*, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1996.

(Α. Ζιάκα)

4. Ο χρόνος της Δευτέρας Παρουσίας κατά τον Απ. Παύλο

Ερμηνευτική ανάλυση όσων χωρίων της Καινής Διαθήκης αναφέρονται αμέσως ή εμμέσως στον Αντίχριστο και συνδέονται με τη Δευτέρα παρουσία του Χριστού. Θα αναζητηθούν και θα σχολιαστούν οι πατερικές ερμηνείες και θα επισημανθούν οι ποικίλες παρερμηνείες των σύγχρονων λαϊκών ερμηνευτών.

Εγχειρίδιο: Γαλάνης Ιωάννης, *Η Δευτέρα Επιστολή του Αποστόλου Παύλου προς Θεσσαλονικείς*, Εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2^η 1992.

(Ι. Γαλάνης)

5. Ανθρώπινη Σεξουαλικότητα και Βιβλική Σωτηριολογία

Το μάθημα θα παρουσιάσει τις σύγχρονες τάσεις της βιβλικής επιστήμης σε θέ-

ματα σωτηριολογίας, ανθρωπολογίας και ανθρώπινης σεξουαλικότητας. Μετά τη δεκαετία του '70 οι ερμηνευτές προσπαθούν να απαντήσουν σε μια σειρά από φλέγοντα θεολογικά και κοινωνικά ζητήματα, όπως η ολιστική κατανόηση της σωτηρίας, η θέση των δύο φύλων στην κοινωνία και την εκκλησία, το ανθρώπινο σώμα, η σεξουαλικότητα, ο σεξουαλικός προσανατολισμός (ομοφυλοφιλία κ.λπ.), σε συνάρτηση πάντα με τη χριστιανική σωτηριολογία. Η προσέγγιση των θεμάτων θα γίνει με βάση την ερμηνευτική ανάδοση βιβλικών κειμένων (κυρίως των επιστολών Α΄ προς Κορινθίους και προς Εβραίους).

Εγχειρίδιο: Γκουτζούδη Μ., *Ιωβηλαίο Έτος, Μεγάλες Δέκ και η προς Εβραίους Επιστολή, Συμβολή στη Διαμόρφωση της Χριστιανικής Σωτηριολογίας*, Εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2006.

Βοήθημα: Φωτόπουλου Ι., *Τα Θεωσιαστήρια Δείτνα στη Ρωμαϊκή Κόρινθο*, Εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2006.

(Π. Βασιλειάδης)

6. Το Ανθρώπινο Σώμα κατά την Π.Δ. και τον Απ. Παύλο (π. Ι. Σκιαδαρέσης)

Θα αναλυθούν υπό το φως της πατερικής και συγχρόνου ερμηνείας χαρακτηριστικές περιφορές που αναφέρονται στο ανθρώπινο σώμα τόσο από την Παλαιά όσο και από την Καινή Διαθήκη.

Εγχειρίδιο: Σκιαδαρέση Ι., *Η Διωνυμική του Σώματος (Ερμηνευτική Προσέγγιση του Β΄ Κορ 5,1-10)*, Εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2006.

Βοήθημα: Καϊμάκη Δ., *Η Ανύσταση των Νεκρών στην Παλαιά Διαθήκη*, Εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2005.

(π. Ι. Σκιαδαρέσης)

7. Θεσμοί της Παλαιάς Διαθήκης

Εγχειρίδιο: Καϊμάκη Δ., *Οι Θεσμοί της Παλαιάς Διαθήκης*, Εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2006.

(Δ. Καϊμάκης)

8. Το Ιερό Κατάλοιπο

Εγχειρίδιο: Σουβατζόγλου Χρ., *Το Ιερό Κατάλοιπο στο Προφητικό Μήνυμα*, Εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2006.

(Δ. Καϊμάκης)

9. Το Πολιτιστικό Περιβάλλον της Π.Δ.

Εγχειρίδιο: Κωνσταντίνου Μ., *Βιβλίο και Ουραγία*, Εκδόσεις Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη 2005.

(Μ. Κωνσταντίνου)

10. Η Παράδοση για τον Δαβίδ στην Παλαιά Διαθήκη

Εγχειρίδιο: Μουρτζίου Ι., *Η Παράδοση για τον Δαβίδ στην Παλαιά Διαθήκη*, Εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη.

(Ι. Μουρτζίος)

11. Παλαιογραφία και κριτική κειμένων

Σκοπός του μαθήματος είναι: α) Να γνωρίσουν οι φοιτητές την ιστορία της χειρόγραφης παράδοσης των κειμένων καθώς και τη μέθοδο και τους μηχανισμούς κριτικής έκδοσης ενός κειμένου και β) Να ασκηθούν στην ανάγνωση χειρογράφων.

Εγχειρίδιο: Φουλγέντιου, *Προς Πέτρον Περι Ηίστεως*, Εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1999.

Βοήθημα: Κώλτσου-Νικήτα Άννα, *Δημητρίου Κωδώνη - Μετάφραση του Ψευδοαυγουστίνου «Soliloquia»*, Αθήνα 2005.

(Αν. Κώλτσου-Νικήτα)

B. ΤΟΜΕΑΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ, ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ, ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ

12. Οι Γενικοί Κανονισμοί και το Οικουμενικό Πατριαρχείο, 3 διδ. ώρες

Εγχειρίδιο: Νανάκης Ανδρ., *Οικουμενικό Πατριαρχείο Νεώτερα Ιστορικά*, Τόμος Β΄, Εκδόσεις University, 2004.

Βοήθημα: Σταματόπουλος Δ., *Μεταρρύθμιση και Εκκοσμίκευση. Προς μια Ανασύνθεση της Ιστορίας του Οικουμενικού Πατριαρχείου τον 19^ο αι.*, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, 2003.

(Νανάκης Ανδρ.)

13. Μνημειακή Τοπογραφία της Θεσσαλονίκης (Μέρος Α΄, 4^ο - 8^ο αι.)

Διεξοδική παρουσίαση, με βάση παλαιότερες και νεότερες αρχαιολογικές έρευνες, των ναών της Θεσσαλονίκης από τον 4^ο μέχρι και τον 8^ο αιώνα. Πλαίσιο του μαθήματος με προβολές διαφανειών και επισκέψεις στα ίδια τα μνημεία.

Εγχειρίδιο: Τριβυζαδάκη Αγγελική, *Θεομητορική Εικονογραφία. Η Παιδική Ηλικία*. Θεσσαλονίκη 2005 και επλεγμένη βιβλιογραφία προς εκπόνηση εργασιών.

(Μ. Καζαμία-Τσέρνου)

14. Μνημειακή Τοπογραφία της Θεσσαλονίκης (Μέρος Β', 8^{ος}-15^{ος} αι.)

Διεξοδική παρουσίαση, με βάση παλαιότερες και νεότερες αρχαιολογικές έρευνες, των ναών της Θεσσαλονίκης από τον 9^ο μέχρι και τον 15^ο αιώνα. Πλαισίωση του μαθήματος με προβολές διαφανειών και επισκέψεις στα ίδια τα μνημεία.

Εγχειρίδιο: Τριβυζαδάκη Αγγελική, *Θεομητορική Εικονογραφία. Η Παιδική Ηλικία*. Θεσσαλονίκη 2005 και επλεγμένη βιβλιογραφία προς εκπόνηση εργασιών.

(Μ. Καζαμία - Τσέρνου)

15. Μεθοδολογία Έρευνας και Συγγραφής Επιστημονικής Μελέτης

Παρέχονται στοιχεία Βιβλιοθηκονομίας και Αρχειονομίας, με ιδιαίτερη αναφορά στη Βίβλο και τα θεολογικά βιβλία. Εξετάζονται τα χαρακτηριστικά και τα στάδια της επιστημονικής έρευνας. Εκτίθενται η διαδικασία συγκεντρώσεως και αξιολογήσεως του υλικού, καθώς και η αρχιτεκτονική δομή και σύνταξη της μελέτης.

Εγχειρίδιο: Μεταλληνός Γεώργιος Δ., *Εγκόλπιον Επιστημονικής Έρευνας, Γ' έκδοση*, Εκδόσεις Αρμός, Αθήνα 1998.

(Ν. Κρουσουλούδης)

16. Η Μεσαιωνική Δύση

Εγχειρίδιο: J. Le Goff, *Ο Πολιτισμός της Μεσαιωνικής Δύσης*, Θεσσαλονίκη 1993.

Βοήθημα: Τσιφτανλής Ζαχαρίας Ν., *Η Μεσαιωνική Δύση (5^{ος} - 15^{ος} αι.)*, Εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2004.

(Φ. Ιωαννίδης)

17. Ιστορικές Μαρτυρίες Αγιολογικών Κειμένων

Εγχειρίδιο: Αμοιρίδου Ευ., *Αγία Θεοφανώ η Βασιλίς. Η Ζωή μιας Αυτοκράτειρας. Ο Βίος μιας Αγίας*, Εκδόσεις Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2006.

(Ευ. Αμοιρίδου)

18. Ρωσική Μυστική και Ασκητική Θεολογία

Εγχειρίδια: Φλορόφσκυ Γ., *Σταθμοί της Ρωσικής Θεολογίας, Μέρος πρώτο, Μετάφραση Εντυχίας Β. Γιοβίτση*, Εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1986.
Spidlik T., *Η Πνευματικότητα του Ανατολικού Χριστιανισμού, Μετάφραση, επί-μέλεια Β. Ψετογκά*, Εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2000.

Βοήθημα: Μαλιγκούδη Γιάννα, *Ιστορία της Ρωσίας Α'. Η Ρωσία του Κιέβου (9^{ος} - 1240)*, Εκδόσεις Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1999.

(Ελ. Οικονόμου)

19. Μαρτύριο και Μοναχισμός στην Πατερική Παράδοση

Εγχειρίδια: Φλορόφσκυ, π. Γεώργιος, *Βυζαντινοί Ασκητικοί και Πνευματικοί Πατέρες*, Εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1992.

Κακλαμάνος Δ., *Μάρτυρες και Ομολογητές του 4^{ου} αιώνα*.

(Χρ. Αραμπατζής)

20. Ορθόδοξη Πατερική Γραμματεία και Σύγχρονη Θεολογία

Εγχειρίδια: Φλορόφσκυ Γ., *Σταθμοί της Ρωσικής Θεολογίας*.

Tomá Stefan-Lucian, *Η Πατερική Παράδοση στο Έργο του π. Δημητρίου Στανιλόε και ο Σύγχρονος Κόσμος*.

(Χρ. Αραμπατζής)

21. Η Χριστιανική Χρονογραφία και Ιστοριογραφία

Εγχειρίδιο: Παπαδημητρίου Νόνα, *Πηρές Βυζαντινής Ιστορίας. Η Βυζαντινή Χρονογραφία μέχρι την Πρώτη Μεσοβυζαντινή Περίοδο 324-843*.

(Χρ. Αραμπατζής)

22. Χριστιανική Μνημειακή Τοπογραφία Άρτας (Ιστορικά στοιχεία, Αρχιτεκτονική, Ζωγραφική)

Εγχειρίδιο: Μουτσόπουλος Ν. Κ., *Οι Βυζαντινές Εκκλησίες της Άρτας*, Εκδόσεις Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 2002.

(Γλ. Χατζούλη)

Γ. ΤΟΜΕΑΣ ΔΟΓΜΑΤΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

23. Χριστιανική Φιλοσοφία

Μαρτζέλος Γ., *Ορθόδοξο Δόγμα και Θεολογικός Προβληματισμός. Μελέτηματα Δογματικής Θεολογίας, Τόμος Β'*, Θεσσαλονίκη.

Μαρτζέλιος Γ., *Θυσία και Ενέργεια του Θεού κατά τον Μ. Βασίλειον*.

(Γ. Μαρτζέλιος)

24. Η Θεία Χάρις κατά την Ορθόδοξη και Δυτική Θεολογία

Παρουσιάζονται οι ανθρωπολογικές προϋποθέσεις της ελευθερίας. Αναλύεται η εξ αιτίας της αμαρτίας παράχρηση της ελευθερίας με τις συνεπαγόμενες οντολογικές συνέπειές της καθώς και η θεσπέθεια της στα πλαίσια της Εκκλησίας. Τέλος επισημειώνονται οι θεολογικές προϋποθέσεις για τον εμπλουτισμό της κτιστής ανθρωπίνης ελευθερίας με την άκτιστη θεία χάρις και ερμηνεύεται ο χαρισματοκός πλάεν χαρακτήρας της και οι προοπτικές της στην παρούσα και τη μέλλουσα αιώνια ζωή του πιστού.

Εγχειρίδια: Τσελεγγίδης Δημήτριος, *Χάρις και Ελευθερία κατά την Πατερική Παράδοση του 14' αιώνα*, Εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1998.

Hilberth B. J., *Περί Θείας Χάριτος. Η Ρωμαιοκαθολική Δογματική Διδασκαλία περί Θείας Χάριτος*, Θεσσαλονίκη 2006.

(Α. Τσελεγγίδης)

25. Φιλοσοφία, Φιλανθρωπία και Έρευνα

Σιάσος Α., *Μπορσίνη, Ασκητική της Έρευνας*, Εκδόσεις Αρμός, 2006.

Ελληνική Πατρολογία, Τόμος 9, Κλήμης ο Αλεξανδρεύς (Κ.Ε.Π.Ε.).

(Α. Σιάσος)

26. Περί Ψυχής (Φιλοσοφική και Θεολογική Θεώρηση)

Σιάσος Α., *Κι αν το Πραγματικό δεν είναι Αληθές: Τόμος Α'*, Εκδόσεις Αρμός, 2002.

Ελληνική Πατρολογία, Τόμος 44, Γρηγόριος Νύσσης (Κ.Ε.Π.Ε.).

(Α. Σιάσος)

27. Θεολογία και Κινηματογράφος. Τα Επτά Θανάσιμα Αμαρτήματα

Εγχειρίδιο: Σταμούλης Χρυσόστομος, *Καρίλλου Αλεξανδρείας Περί της Ενανθρωπήσεως του Μονογενοῦς*, Εκδόσεις «Το Παλίμνηστον», Θεσσαλονίκη 2000.

Βοήθημα: Σταμούλης Χρυσόστομος, *Θεολόγος και Ορθόδοξο Δόγμα*. Β' Έκδοση. Εκδόσεις «Το Παλίμνηστον», Θεσσαλονίκη, 2002.

(Χρ. Σταμούλης)

28. Σύγχρονες Τάσεις στη Δυτική Θεολογική Έκφραση

Rozino Gibellini, *Η Θεολογία του Εικοστού αιώνα, Μετάφραση Π. Υφανής*, Εκδόσεις Άγιος Ζωής, Αθήνα 2002.

Μαρτσούκας Ν., *Προτεσταντισμός*, Θεσσαλονίκη 1995.

(Ι. Κουρπεμπέλις)

29. Οικουμενικά Παράδειγματα στην Ιστορία της Εκκλησίας και ο Κόσμος της Ορθοδοξίας

Κουρπεμπέλις Ι., *Οικουμενικά Παράδειγματα στην Ιστορία της Εκκλησίας, Τόμος Α'*, Θεσσαλονίκη 2002.

Ο κόσμος της Ορθοδοξίας στο Παράδειγμα και στο Παρόν: Θεολογία - Γεγονότα - Πρόσωπα - Πολιτισμός και Γράμματα στα Πρεσβυτερνή Πατριαρχεία, στα Νεότερα Πατριαρχεία και στις Αυτοκέφαλες Εκκλησίες, επιμέλεια έκδοσης Α. Αγγελόπουλος, Β. Κουκουσός, Θεσσαλονίκη 2006.

(Ι. Κουρπεμπέλις)

30. Εκκλησιολογία και Ηθική στο Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών (Σημειώσεις).

(Στ. Τσομπανίδης)

31. Ορθόδοξια και Οικουμενία

Εγχειρίδια: Μαρτσούκας Νίκος, *Οικουμενική Θεολογία*, Εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2005.

Π. Τσέτσιης Γεώργιος, *Οικουμενικά Ανάλεκτα, Συμβολή στην Ιστορία του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών*, Κατερίνη 1987.

(Στ. Τσομπανίδης)

Α. ΤΟΜΕΑΣ ΛΑΤΦΕΛΙΑΣ, ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

32. Το Μάθημα των Θρησκευτικών στη Μέση Εκπαίδευση

Διερευνά τη θέση της θρησκευτικής γενικότερα αγωγής και ειδικότερα του μαθήματος των Θρησκευτικών στην όλη εκπαιδευτική πολιτική που εφαρμόστηκε κατά το πρόσφατο παρελθόν, τα αναλυτικά προγράμματα του μαθήματος των Θρησκευτικών που ίσχυσαν κατά διαστήματα στη Μέση Εκπαίδευση, καθώς και

τα διδακτικά βιβλία που χρησιμοποιήθηκαν. Τέλος ασχολείται με το διδακτικό προσωπικό που άμεσα ή έμμεσα υπηρέτησε το μάθημα των Θρησκευτικών.

Εγχειρίδιο: Κογκούλης Ιωάννης, *Το μάθημα των Θρησκευτικών στη Μέση Εκπαίδευση, Τόμοι Α' - Β'*, Εκδόσεις Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1993.

Βοήθημα: Τσάγκας Δημήτριος, *Η Ορθόδοξη Χριστιανική Αγωγή στο Εκπαιδευτικό Έργο του Ιωάννη Καποδίστρια*.

(Ι. Κογκούλης)

33. Η Σχολική Τάξη ως Κοινωνική Ομάδα και η Συνεργατική Διδασκαλία και Μάθηση

Ασχολείται με τη σχολική τάξη ως κοινωνική ομάδα και ό,τι αυτό συνεπάγεται από κοινωνιολογικής, ψυχολογικής και παιδαγωγικής σκοπιάς. Η εξέταση της σχολικής τάξης συντελείται κυρίως κάτω από το πρίσμα της λειτουργίας της τόσο σε επίπεδο κοινωνικοποίησης όσο και σε επίπεδο διδασκαλίας και μάθησης, και μάλιστα κάτω από το πρίσμα της ομαδοσυνεργατικής της μορφής.

Το ενδιαφέρον εστιάζεται στην εσωτερική λειτουργία της ομάδας, τους μαθητές και τους δασκάλους ή καθηγητές σε πλήρη αντιστοίχιση με τις παιδαγωγικές αρχές και την πραγματικότητα στο ελληνικό σχολείο.

Εγχειρίδιο: Κογκούλης Ιωάννης, *Η Σχολική Τάξη ως Κοινωνική Ομάδα και η Συνεργατική Διδασκαλία και Μάθηση*, Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Κυριακίδη, 1994.

(Ι. Κογκούλης)

34. Θρησκευτική Αγωγή και Αυτονομία Παιδιού

Εξετάζει τη θρησκευτική αγωγή του αναπτυσσόμενου ατόμου υπό το πρίσμα της αυτονομίας του παιδιού στο χώρο της οικογένειας και του σχολείου. Ειδικότερα κατ' αρχάς διερευνά τη σχέση μεταξύ αγωγής και δογματισμού. Στη συνέχεια αναλύει την έννοια της προσωπικής και λογικής αυτονομίας στα πλαίσια της φιλελεύθερης αγωγής. Ακολουθεί εκτενής λόγος για τις μορφές της θρησκευτικής ανατροφής στο χώρο της οικογένειας, που είναι συμβατές με την προσωπική αυτονομία. Τέλος, αναφορικά με τη θρησκευτική αγωγή στο σύγχρονο σχολείο Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, προτείνεται η «απελευθερωτική θρησκευτική αγωγή», με βιωματικό τρόπο, η οποία λαμβάνει σοβαρά υπόψη τη θρησκευτική ορθά νοούμενη αυτονομία του παιδιού.

Εγχειρίδιο: Βασιλόπουλος Χρήστος, *Θρησκευτική Αγωγή και Αυτονομία του Παιδιού*.

Βοήθημα: Κόπτσης Αλέξανδρος, *Η Διαθεματική Διδασκαλία του Μαθήματος των Θρησκευτικών στο Ελληνικό Σχολείο*, Θεσσαλονίκη 2006.

(Χ. Βασιλόπουλος)

35. Εκκλησία και Γυναίκα - Σύγχρονος Προβληματισμός στα Πλάσια της Οικουμενικής Κίνησης

Εγχειρίδιο: Κούκουρα Δήμητρα, *Η Θέση της Γυναίκας στην Ορθόδοξη Εκκλησία και άλλα Μελέτηματα Οικουμενικού Προβληματισμού*.

(Δ. Κούκουρα)

36. Υμνολογία και Ερμηνεία Λειτουργικών Κειμένων

Εγχειρίδιο: Τρεμπέλας, Παναγιώτης. *Εκλογή Ελληνικής Ορθοδόξου Υμνογραφίας*.

Βοήθημα: π. Παπαγιάννη Κωνσταντίνου, *Παρατηρήσεις και Διορθώσεις εις το Τριώδιον*.

(Π. Σκαλτσής)

37. Εισαγωγή στην Εκκλησιαστική Μουσική

Εγχειρίδιο: Γιαννόπουλος Εμμανουήλ, *Εισαγωγή εις το Θεωρητικόν και Πρακτικόν της Εκκλησιαστικής Μουσικής Χρυσάνθου του εκ Μαδύτων*, Θεσσαλονίκη 2002.

Βοήθημα: Παπαγιάννης π. Κωνσταντίνος, *Μουσικόν Μηρολόγιον Α', Β', Γ'*.

(Π. Σκαλτσής)

38. Ο Διάλογος και το Μάθημα των Θρησκευτικών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Ο Σωκρατικός διάλογος. Ο βιβλικο-διαθετικός, ο πατερικός και ο σύγχρονος παιδαγωγικός διάλογος. Η διαλογικότητα των περιεχομένων του θρησκευτικού μαθήματος. Το διαλογικό πρόσωπο δασκάλου και μαθητών. Οι σωστές διαπροσωπικές σχέσεις. Οι αρχές λειτουργίας του διδακτικού διαλόγου. Κανόνες και τεχνικές της διαλογικής συζήτησης. Η εφαρμογή του διαλόγου και της ομαδικής διδασκαλίας στο θρησκευτικό μάθημα.

Εγχειρίδιο: Λάπτας Δημήτριος, *Ο Διάλογος και το Μάθημα των Θρησκευτικών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση*. Εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη, 2000.

Λάπτας Δημήτριος, *Βασικές Αρχές Λειτουργίας του Διδακτικού Διαλόγου*.

(Δ. Λάπτας)

39. Σχέσεις Εκκλησίας - Πολιτείας κατά την Πρώιμη Βυζαντινή Περίοδο

Διερεύνηση των σχέσεων Εκκλησίας και Αυτοκρατορίας κατά την πρώιμη βυ-

ζαντινή περίοδο μέσα από την αξιολόγηση των νέων κοινωνικών, πολιτικών και εκκλησιαστικών δεδομένων των αρχών του 4^{ου} αιώνα. Συστηματική μελέτη των διαδοχικών σταδίων που διέπουν τις σχέσεις Εκκλησίας-Πολιτείας κατά την περίοδο πριν από την πρώτη Οικουμενική Σύνοδο. Προσέγγιση της νέας αυτοκρατορικής θρησκευτικής πολιτικής και της αφετηριακής διαδικασίας μεταμόρφωσης της ειθωλοκρατικής ρωμαϊκής Πολιτείας σε χριστιανική.

Εγχειρίδιο: Μαργιώρος Νικόλαος, *Ο Μέγας Κωνσταντίνος και η Δυναστεία έρδα. Συμβολή στη Μελέτη των Σχέσεων Εκκλησίας - Πολιτείας κατά την Κωνσταντινεία Περίοδο*, Εκδόσεις Βυζάντιον, Θεσσαλονίκη 2001.

Παπαστάθης Χαράλαμπος, *Στοιχεία Εκκλησιαστικού Δικαίου. Τεύχος Α', Έκδοση Β', Εκδόσεις Σάκουλα, Αθήνα - Θεσσαλονίκη 2002.*

(Ν. Μαργιώρος)

40. Πηγές και Θεσμοί του Κανονικού και Εκκλησιαστικού Δικαίου

Χρονολογική και συστηματική παρουσίαση των πηγών του Κανονικού και Εκκλησιαστικού Δικαίου. Μελέτη της γένεσης και της εξελικτικής πορείας των πηγών και των θεσμών σε συνάρτηση με το θεσμικό και δικαιοτικό πλαίσιο της Πολιτείας. Το μάθημα αποτελεί εισαγωγή στο Κανονικό και Εκκλησιαστικό Δίκαιο.

Εγχειρίδιο: Μαργιώρος Νικόλαος, *Ο Μέγας Κωνσταντίνος και η Δυναστεία έρδα. Συμβολή στη Μελέτη των Σχέσεων Εκκλησίας - Πολιτείας κατά την Κωνσταντινεία Περίοδο*, Εκδόσεις Βυζάντιον, Θεσσαλονίκη 2001.

(Ν. Μαργιώρος)

41. Ανάπτυξη Επιχειρηματικότητας και Καινοτομίας στον Πολιτιστικό και Θρησκευτικό Χώρο (Διατηρηματικό επιλεγόμενο)

Στόχος του Μαθήματος:

Με το μάθημα επιδιώκεται οι φοιτητές/τριες να αποκτήσουν το κατάλληλο υπόβαθρο σε γνώσεις και δεξιότητες που θα τους βοηθήσουν όταν αξιοποιηθούν να ιδρύσουν δική τους επιχείρηση ή να αναπτύξουν ατομικές επαγγελματικές δραστηριότητες (αυτο-απασχόληση) ή ως εργαζόμενοι σε οικονομικούς οργανισμούς να συμβάλουν στην ανταγωνιστικότητά τους (in-tra-entreprenership).

Περιεχόμενο:

(α) Ένα γενικό μέρος με τις βασικές θεματικές ενότητες για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και την ίδρυση, λειτουργία και τη διοίκηση μιας επιχεί-

ρησης (μικρού ή μεσαίου μεγέθους), (β) Φύλλα εργασίας, ασκήσεις, εφαρμογές (γ) Μελέτες ανάλυσης περιπτώσεων (δ) Σύνοψη με τις επιχειρήσεις (οργάνωση επισκέψεων σε οικονομικούς οργανισμούς).

Ενδεικτική βιβλιογραφία:

Εκπαιδευτικό υλικό το οποίο θα διαμορφωθεί από τους διδάσκοντες.

(Αν. Καθηγήτρια Ευγενία Πετρίδου, Επ. Καθηγήτρια Ιορδάνης Φλωρόπουλος, Επ. Καθηγήτρια Ελεονώρα Καρασαββίδου, Επ. Καθηγήτρια Χρήστος Νεγκάκης, Επ. Καθηγήτρια Χαράλαμπος Σταθής, Δέκτορας Ειμμανουέλλα Πλακονιαννάκη) (Υπεύθ. Ν. Μαργιώρος)

42. Διδασκαλία των Θρησκευτικών με νέες Τεχνολογίες

Το μάθημα επικεντρώνεται στο πως οι νέες τεχνολογίες εντάσσονται στην εκπαίδευση και πως η χρήση των μέσων αυτών διευκολύνει τη διδασκαλία και ενισχύει τη μάθηση. Παρουσιάζονται τρόποι εφαρμογής των υπολογιστών στη σχολική τάξη και διδασκαλίας των Θρησκευτικών με εκπαιδευτικό λογισμικό πολυμέσων. Ποιες αλλαγές φέρνουν στον τρόπο επικοινωνίας και συνεργασίας εντός αλλά και εκτός του σχολείου και τι αλλάζει στη διδακτική και στη μαθησιακή διαδικασία. Επιδειξη εκπαιδευτικών λογισμικών και τρόπου χρήσης τους στην τάξη. Σύγχρονες θεωρίες μάθησης και διδασκαλίας με υπολογιστές. Πλεονεκτήματα - μειονεκτήματα. Ο νέος ρόλος του θεολόγου - καθηγητή και του μαθητή.

Εγχειρίδιο: Μητροπολίτου Βασιλική, *Σχέδιασμός και Ανάπτυξη Εκπαιδευτικού Λογισμικού για το Μάθημα των Θρησκευτικών*, Εκδόσεις Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2006.

(Β. Μητροπολίτου)

E. ΤΟΜΕΑΣ ΗΘΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΔΟΤΙΑΣ

43. Χριστιανισμός και Νεοελληνική Λογοτεχνία

Εξετάζεται και αναπτύσσεται η επίδραση του Χριστιανισμού, και μάλιστα της ορθόδοξης παραδόσεως, στη νεοελληνική λογοτεχνία και δίνεται έμφαση στα κείμενα των Παπαδιαμάντη, Μωραϊτίδη, Κόντογλου, Σεφέρη, Πεντζίκη.

Εγχειρίδιο: Κεσελόπουλος Ανέστης, *Από τον Παπαδιαμάντη στον Πεντζίκη. Ορθόδοξη Παράδοση και Νεοελληνική Λογοτεχνία*. Εκδόσεις «Το Παλιμνηστον», Θεσσαλονίκη 2003.

(Α. Κεσελόπουλος)

44. Μορφές Ποιμαντικής σε Αστικό Περιβάλλον

Κοινωνιολογία της σύγχρονης μεγαλούπολης και κοινωνική διαστρωμάτωση της Αστικής ενορίας. Η ποιμαντική ευθύνη για τους νέους, τους ηλικιωμένους, τους ασθενείς και τους περιθωριακούς. Το φαινόμενο του εθελοντισμού στην Εκκλησία.

Εγχειρίδιο: Καλλιακιάμνης Βασίλειος, *Εθελοντισμός και Κοινωνική Ευθύνη*.

(π. Β. Καλλιακιάμνης)

45. Γυναίκα, Πολιτισμός, Θρησκεία

Εγχειρίδιο: Μπιτσάνη Αναστασία, *Οι Γυναίκες του Γκρέκο*. Εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2005.

(Ι. Πέτρου - Ν. Παπαγεωργίου)

46. Διατήρηση Πολιτιστικής Κληρονομιάς: Βάσεις Δεδομένων - Ψηφιακά αρχεία. Άσκηση: Access

Η προοπτική της διανύμενης εποχής αναδεικνύει τον δυναμικό χώρο της Διατήρησης Πολιτιστικής Κληρονομιάς ως ένα πεδίο ιδιαίτερου επιστημονικού και τεχνολογικού ενδιαφέροντος με άμεσες και χρηστικές εφαρμογές. Αποδεικτικό στοιχείο αποτελούν τα πολυάριθμα προγράμματα εφαρμογής και οι υποτροφίες που αναπτύσσονται και χορηγούνται σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά και παγκόσμια. Αντικείμενα του μαθήματος:

Α. Τεχνικές ψηφιακής ανάκτησης και διατήρησης έργων.

Β. Ψηφιακές συλλογές.

Γ. Ψηφιακά μουσεία.

Δ. Εισαγωγή στις Βάσεις Δεδομένων.

Ε. Πρόγραμμα Access.

ΣΤ. Θησαυρός Ελληνικής Γλώσσας (TLG).

Εγχειρίδιο: Μυρίδης Νικόλαος, *Διαδικασίες Επεξεργασίας Ψηφιακής Πληροφορίας*, Εκδόσεις Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2004.

(Ν. Μυρίδης)

47. Ψηφιακή Τυπογραφία - Ηλεκτρονικές Εκδόσεις (e-εκδόσεις) Άσκηση: Σχεδίαση Ιστοσελίδων φορέων (Front Page). (ΕΡΓΑΣΙΑ).

Υψηλή: Το μάθημα αναφέρεται στη διαδικασία και μεθοδολογία παραγωγής

εντύπων (διατρίβες, περιοδικά, βιβλία, κ.ά.) με τα σύγχρονα μέσα και τεχνολογίες. Αναπτύσσεται στη βάση του ακόλουθου τρίπτυχου:

1. Αρχές σχεδίασης εντύπου.
2. Υλοποίηση της μορφής εγγράφου: (α) ψηφιακά με χρήση Η/Υ, (β) ηλεκτρονικά μέσω διαδικτύου.
3. ΕΡΓΑΣΙΑ: εκπόνηση εφαρμοσμένης παραγωγής εντύπου στα πλαίσια του μαθήματος.

Εγχειρίδιο: Μυρίδης Ν.Ε., «*Διαδικασίες Επεξεργασίας Ψηφιακής Πληροφορίας*», 2004.

(Ν. Μυρίδης)

ΣΤ. ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ Γ΄ ΚΠΣ ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ

Επιστημονικός υπεύθυνος προγράμματος: Χρ. Βασιλόπουλος

Το Τμήμα Θεολογίας του Α.Π.Θ., έχει εντάξει στο Πρόγραμμα Σπουδών την πρακτική άσκηση φοιτητών σε σχολικές μονάδες, ενορίες, Μητροπόλεις, ιδρύματα, δίκτυα, Ο.Τ.Α. και Μ.Κ.Ο. Στα πλαίσια της άσκησης συνεργάζονται μέλη ΔΕΠ του Τμήματος και του Εργαστηρίου Παιδαγωγικής και του Τομέα Ηθικής και Κοινωνιολογίας, ειδικοί επιστήμονες και εξειδικευμένοι εκπαιδευτικοί θεολόγοι, εξωτερικοί συνεργάτες, καθώς και μεγάλος αριθμός Σχολείων, Ναών, Ενοριών, Μητροπόλεων, Ο.Τ.Α., Μ.Κ.Ο., Ιδρυμάτων και Θεολόγων από την εκπαιδευτική κοινότητα Θεσσαλονίκης. Κατά την πρακτική άσκηση οι φοιτητές εξοικειώνονται με τους χώρους της μελλοντικής τους εργασίας έτσι ώστε να αποκτήσουν προσωπική εμπειρία των διοικητικών, εκπαιδευτικών, ποιμαντικών και κοινωνικών δράσεων, αναλαμβάνοντας οι ίδιοι τους αντίστοιχους ρόλους.

Το Πρόγραμμα Πρακτική Άσκησης Φοιτητών του Τμήματος Θεολογίας περιλαμβάνει τρεις κατευθύνσεις με επιστημονικό υπεύθυνο τον Καθηγητή κ. Χρήστο Βασιλόπουλο:

- α. Πρακτική Άσκηση διδακτικής του Μ.Θ. στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, με υπεύθυνο τον καθηγητή κ. Χρήστο Βασιλόπουλο.
- β. Πρακτική Άσκηση ποιμαντικού έργου σε ενορίες και Μητροπόλεις, με υπεύθυνο τον καθηγητή π. Βασίλειο Καλλιακιάμνη.
- γ. Πρακτική άσκηση κοινωνικού έργου στην Εκκλησία, τους Ο.Τ.Α. και σε Μ.Κ.Ο. με υπεύθυνο τον καθηγητή κ. Ιωάννη Πέτρου.

. Κατά τη διάρκεια της άσκησης οι φοιτητές θα εξοικειώνονται με τους χώρους της μεθόδου της εργασίας τους και θα αναλαμβάνουν επαγγελματική δράση. Στόχος θα είναι να επιτευχθεί η σύζευξη θεωρίας και πράξης, ο μετασχηματισμός της διδακτικής και παιδαγωγικής, ποιμαντικής και κοινωνικής γνώσης των αποφοίτων σε επιτυχή πράξη για την καλύτερη κατάρτιση των αποφοίτων αλλά και την οργανική σύνδεση της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης με τη Δευτεροβάθμια, την Εκκλησία, τους Ο.Τ.Α., τα Μ.Κ.Ο. και γενικότερα την κοινωνία.

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Α. ΤΟΜΕΑΣ ΒΙΒΛΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΙΟΛΟΓΙΑΣ

1. Η Έννοια του «Κόσμου» (Τελετουργικός Χρόνος και Χώρος - Πιστοί) στο Λατρευτικό Τυπικό της Αρχαίας Ελληνικής Θρησκείας

Εγχειρίδιο: Παχής Π., *Τρις Καρποτόκος, Τόμος Ι, Οικουμένη, Προλεγόμενα στον Συγκρητισμό των Ελληνιστικών Χρόνων*, Εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2003.

Βοήθημα: Luther Martin, *Ελληνιστικές Θρησκείες*, Εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2004.

(Π. Παχής)

2. Το Ισάμι στη Βυζαντινή και Μεταβυζαντινή Εποχή - Πολιμική και Διάλογος

(Α. Ζιάκου)

3. Η Εσχολογία στη Β' Πέτρον

Θα αναλυθούν περικοπές από τις Επιστολές του Απ. Παύλου που σχετίζονται με την εσχολογία και την σωτηριολογία (Α' Θεσ 4,13-17- Α' Κορ 15- Β' Κορ 5,1-10 Ρωμ 8).

Εγχειρίδιο: Δηματζίδης Χαράλαμπος, *Η Εσχολογία στη Β' Επιστολή Πέτρον*, Θεσσαλονίκη 2005.

(Ι. Γαλάνης)

4. Βιβλική και Λειτουργική Θεολογία

Αγία Γραφή και Ευχαριστία στη σύγχρονη θεολογική προβληματική συμπλέκονται διαλεκτικά, και θα έλγε κανείς και δυναμικά, ως δύο μεγέθη που καθορίζουν σε μεγάλο βαθμό την ταυτότητα της χριστιανικής διδασκαλίας. Αν στο παρελθόν κυριαρχούσε η διαλεκτική Αγίας Γραφής - Παράδοσης, αυτό που σήμερα καθορίζει, αλλά και στο άμεσο μέλλον πρόκειται να καθορίσει σημαντικά τις θεολογικές συζητήσεις, είναι η σχέση του πρωτογενώς καταγεγραμμένου λόγου του

Θεού (Αγία Γραφή) και της πρωτογενούς εμπειρίας της Εκκλησίας (Ευχαριστία). Μακροερμηνευτική ανάλυση των ευχαριστιακών, εκκλησιολογικών, πνευματο-λογικών και σχετολογικών χωρίων της Κ.Δ.

Το αίτημα της λειτουργικής ανεγέννησης. Θεολογικά επιχειρήματα υπέρ και ανασκευή των επιχειρημάτων που κατά καιρούς παρουσιάζονται εναντίον της λειτουργικής ανεγέννησης.

Εγχειρίδιο: Βασιλειάδης Πέτρος, *LEX ORANDI, Λειτουργική Θεολογία και Λειτουργική Αναγέννηση*, Εκδόσεις Ινδίκτος, Αθήνα 2005.

Βοήθημα: Βασιλειάδης Πέτρος, *Αγία Γραφή και Ευχαριστία*, Εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2001.

(Π. Βασιλειάδης)

5. Σύγχρονα Κοινωνικά Θέματα υπό το Φως της Θεολογίας του Απ. Παύλου

Θα θιγούν σύγχρονα κοινωνικά θέματα, όπως λ.χ. δουλεία, ρατσισμός, ισοτιμία, δικαιοσύνη, πτώχεια κ.λπ. και θα αναζητηθεί η θέση του Παύλου έναντι των θεμάτων αυτών.

Εγχειρίδιο: Καραβιδόπουλου Ι., Παύλου, *Επιστολές προς Εφείσους, Φιλιππησίους, Κολοσσαείς, Φιλιμόνα*, Εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1992.

Βοήθημα: π. Σκιαδαρέση Ιω., *Παύλειες Μελέτες Α'*, Εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2005.

(π. Ι. Σκιαδαρέσης)

6. Απόκρυφα Χριστιανικά Κείμενα και το «Ευαγγέλιο» του Ιούδα

Θα παρουσιαστούν τα βασικά χαρακτηριστικά και η προβληματική των Αποκρύφων Κεμένων, θα αναλυθούν επιλεκτικά περιкоπές τους και θα γίνει εκτενής λόγος για το πρόσφατα εκδοθέν «Ευαγγέλιο» του Ιούδα.

Εγχειρίδιο: Καραβιδόπουλου Ι., *Απόκρυφα Χριστιανικά Κείμενα Α', Απόκρυφα Ευαγγέλια*, Εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2001.

Βοήθημα: π. Σκιαδαρέση Ιω., *Ο Αναμάρτητος και η Μοιχαλίδα*, Ιω. 7,53-8,11. Εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2001.

(π. Ιω. Σκιαδαρέσης)

7. Η Ανάσταση των Νεκρών στην Παλαιά Διαθήκη

Εγχειρίδιο: Καϊμάκη Δ., *Η Ανάσταση των Νεκρών στην Παλαιά Διαθήκη*, Εκδόσεις

Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2006.

(Δ. Καϊμάκης)

8. Κοιμήν και Απόκρυφη Ιουδαϊκή Γραμματεία

Εγχειρίδιο: Καϊμάκη Δ., *Τα Χειρόγραφα του Κοιμήν και η Θεολογία τους*, Εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2006.

(Δ. Καϊμάκης)

9. Βιβλική Εβραϊκή Γλώσσα

Στόχος του μαθήματος είναι η εκμάθηση της γλώσσας του πρωτοτύπου κειμένου της Παλαιάς Διαθήκης: Λεξιλόγιο, Γραμματική, Συντακτικό.

Εγχειρίδιο: Κωνσταντίνου Μ., *Ο Προφήτης της Δικαιοσύνης, Ερμηνευτική Ανάλυση Προφητειών από το Βιβλίο του Αμώς*, Εκδόσεις Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη 2005.

(Μ. Κωνσταντίνου)

10. Βιβλική Ιστορία και Αρχαιολογία

Στόχος του μαθήματος είναι η παρουσίαση των αρχών και των μεθόδων της επιστήμης της Αρχαιολογίας (μέθοδοι ανασκαφής, έρευνα επιφάνειας, χρονολόγησι) καθώς και των πορισμάτων της σύγχρονης έρευνας στην αναπαράσταση με βάση τα αρχαιολογικά ευρήματα του υλικού πολιτισμού και της ιστορίας της Παλαιστίνης κατά την εποχή του σιδήρου.

Εγχειρίδιο: Κωνσταντίνου Μιλτιάδης, *Πηγές της Ιστορίας της Παλαιστίνης (Θ' π.Χ. αι.)*, Εκδόσεις Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη 1993.

Σημειώσεις: Κωνσταντίνου Μιλτιάδης, *Στοιχεία Βιβλικής Αρχαιολογίας*, Εκδ. Υπ.ρ. Δημ. Α.Π.Θ., Θεσσαλονίκη 2004.

(Μ. Κωνσταντίνου)

11. Αγία Γραφή και Οικολογία

(Μ. Κωνσταντίνου - Μ. Βαρδαβάκης)

12. Ερμηνευτικές Μελέτες στην Παλαιά Διαθήκη

Εγχειρίδιο: Μούρτζου Ι., *Ερμηνευτικές Μελέτες στην Παλαιά Διαθήκη Β'*, Εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη.

13. Γλώσσα της Βίβλου και Γλώσσα των Πατερικών Κειμένων

Εγχειρίδιο: Κόλτσιου-Νικήτα Άννα, *Το κύρος των Πατέρων της Εκκλησίας. Μία Ανέκδοτη Επιστολική Πραγματεία*, Θεσσαλονίκη 2000, Φ.Θ.Β. 42.

Βοήθημα: Κόλτσιου-Νικήτα Άννα, *Φιλολόγως Ζητούντες. Γλωσσικές Απόψεις και Όψεις στα Κείμενα των Καππαδοκικών Πατέρων*, Θεσσαλονίκη 2005.

(Αν. Κόλτσιου-Νικήτα)

14. Δοκίμια Κείμενα της Χριστιανικής Γραμματείας

Εγχειρίδιο: Κώλτσιου-Νικήτα Άννα, *Φουλέντιου. Προς Πέτρον Περί Πίστewος*. Θεσσαλονίκη 1999, Φ.Θ.Β. 40.

(Αν. Κώλτσιου-Νικήτα)

**Β. ΤΟΜΕΑΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ, ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ**

15. Εισαγωγή στην Εκκλησιαστική Ιστορία της Ελλάδος

Μετά από εισαγωγή στην Ιστορία και την Εκκλησιαστική Ιστορία και τις βιβλικές επιστήμες της, παρουσιάζονται αναλυτικά οι διάφορες πηγές (έμμεσες και έμμεσες) της Εκκλησιαστικής Ιστορίας της Ελλάδος και παρέχονται στοιχεία κριτικής εκδόσεως κειμένων.

Εγχειρίδιο: Μεταλάγνος Γεώργιος Δ., *Πηγές Εκκλησιαστικής Ιστορίας, Β' Εταικέδοση*. Εκδόσεις Αρμός, Αθήνα 1998.

(Ν. Κρουσουλοδίδης)

16. Αμβρόσιος Μεδιολάων (Βίος - Έργα - Διδασκαλία)

Εγχειρίδιο: Ιωαννίδης Φώτιος, *Εκκλησιαστική Γραμματολογία. Συγγραφείς και Πατέρες της Δόξης (Β' - Στ' αι.), Τόμος Β', Αμβρόσιος Μεδιολάων, Περί Μετανοίας (De Penitentia), Εισαγωγή - Κείμενο - Μετάφραση - Σχόλια*. Εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2004.

(Φ. Ιωαννίδης)

17. Σλαβική Ανθρωπογεωγραφία 10^{ος} αι.

Εγχειρίδιο: J. P. Migne, *Ελληνική Πατρολογία, Τόμος 113*, αναρ. Ιω. Διώτη, Αθήνα 2004.

(Ελ. Οικονόμου)

18. Βαλκανική Αγριολογία

Εγχειρίδιο: Γόνης Δ., *Ο Όσιος Ιωάννης ο Ριλιώτης. Προβλεπόμενα στα Γυναικολογικά Ελληνικά Κείμενα*. Εκδόσεις Αρμός, Αθήνα 1997.

(Ελ. Οικονόμου)

19. Πατερική Θεολογία και οι Διρέσεις του 6^{ου}, 7^{ου}, 8^{ου}

Εγχειρίδιο: π. Φλορόφοσκου Γ., *Οι Βυζαντινοί Πατέρες του 5^{ου} αιώνα*. π. Φλορόφοσκου Γ., *Δημιουργία και Αποδόμηση*.

(Χρ. Αρσιματζής)

20. Αντιρρητική Γραμματεία του 13^{ου} αι. Η Σύνοδος της Λυών (1274)

Εγχειρίδιο: Αρσιματζής Χρ., *Η Αντιρρητική Γραμματεία του 13^{ου} αι. Η Σύνοδος της Λυών*.

Αναστασιδής Ηλίας, *Το Βυζάντιο και το Τέλος στην Παλαιολογία Γραμματεία*. Θεσσαλονίκη 2005.

(Χρ. Αρσιματζής)

21. Η Σωτηρία του Ανθρώπου στην Πατερική Γραμματεία

Εγχειρίδιο: π. Φλορόφοσκου Γεωργίου, *Ανατομία Προβλημάτων Ιστορίας*.

Βλ. Λόσκου, *Η Θέα του Θεού*.

(Χρ. Αρσιματζής)

22. Χριστιανική Μημειακή Τοπογραφία Ραβέννας (Ιστορικό Πλαίσιο, Αρχιτεκτονική, Ψηφιδωτός Διάκοσμος)

Εγχειρίδιο: Χαρωλαμπιδής Κ. Π., *Τα Μνημεία της Ραβέννας*. Εκδόσεις University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2002.

(Γλ. Χατζούλη)

23. Η Πνευματική Κίνηση στον Υπόδομο και τον Παροικιακό Ελληνισμό κατά την Περίοδο του 18^{ου} - 19^{ου} αι.

Εγχειρίδιο: Βαλαής Διον. Δ., *Πτυχές από την Πνευματική Κίνηση στον Υπόδομο και τον Παροικιακό Ελληνισμό κατά την Περίοδο του 18^{ου} - 19^{ου} αι.*, Εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2005.

Βοήθημα: Βαλαής Διον. Δ., *Ανάλεκτα από τη Χειρόγραφη Παράδοση του Ελληνισμού (17^{ος} - 19^{ος} αι.)*. Εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2006.

(Δ. Βαλαής)

24. Ελληνική Παλαιογραφία

Το μάθημα αφορά αυτούς που επιθυμούν να ασχοληθούν με την κριτική επεξεργασία και έκδοση κειμένου. Η παρακολούθηση είναι υποχρεωτική λόγω της φύσεως του μαθήματος.

Εγχειρίδιο: Μίσιον Ειρ., *Εισαγωγή στην Ελληνική Παλαιογραφία, Μετάφραση Ν. Μ. Παναγιωτάκη*, Μ.Ι.Ε.Τ., Αθήνα.

(Γ. Ζαχαρόπουλος)

Γ. ΤΟΜΕΑΣ ΔΟΓΜΑΤΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

25. Ορθόδοξο Δόγμα και Σύγχρονος Θεολογικοφιλοσοφικός Προβληματισμός

Μαρτζέλιος Γεώργιος, *Ορθόδοξο Δόγμα και Θεολογικός Προβληματισμός. Μελετήματα Δογματικής Θεολογίας, Α', Β', Γ'*. Θεσσαλονίκη, 1993 κ. εξ.

(Γ. Μαρτζέλιος)

26. Ορθόδοξη Εικόνα και Δυτική Θρησκευτική Ζωγραφική - Θεολογικές Προϋποθέσεις και Αιρετικές Αποκλίσεις

Τσελεγγίδης Δ., *Εικονολογικές Μελέτες*.

(Δ. Τσελεγγίδης)

27. Δόγμα του Ήθους στην Ορθόδοξη Παράδοση

Τσελεγγίδης Δ., *Ορθόδοξη Θεολογία και Ζωή*.

(Δ. Τσελεγγίδης)

28. Επιστήμες του Ανθρώπου και Ορθόδοξη Θεολογία

Φουκό Μισέλ, *Οι Λέξεις και τα Πράγματα*, ελλην. μτφ. Κ. Παπαγιώργης. Σιάσος Α., *Από την Εκκλησιαστική στη Λαϊκή Ενσέβεια*.

(Λ. Σιάσος)

29. Η Θεολογία του Γρηγορίου Παλαμά στην Ελληνική Θεολογία του 20^{ου} αιώνα

Σταμούλης Χρ., *Φύση και Αγάπη και άλλα Μελετήματα*. Σταμούλης Χρ., *Περί Φωτός*.

(Χρ. Σταμούλης)

30. Πολιτισμός και Θεολογία

Εγχειρίδιο: Σταμούλης Χρυσόστομος, *Άσκηση Αυτοσυνειδήσιας. Μελετήματα Δογματικής Θεολογίας*.

Ματσούκας Νικόλαος, *Πολιτισμός Αόρας Λεπτής*, Εκδόσεις «Το Παλιμψηστον», Θεσσαλονίκη.

(Χρυσ. Σταμούλης)

31. Ανθρώπου Πόνος Αβάσταχτος; (Το πρόβλημα της Θεοδικίας και το Ερώτημα του Κακού)

Ματσούκας Ν., *Το Πρόβλημα του Κακού (Δοκίμιο Πατερικής Θεολογίας)*, Θεσσαλονίκη 2002.

Δαμασκηνού Ι., *Κατά Μανιχαίων Διάλογος. Προς τους Διαβάλλοντας τας Αγίας Εικόνας Λόγοι Τρεις. Κείμενο - μετάφραση - εισαγωγή - σχόλια Ν. Ματσούκα*, Θεσσαλονίκη 1988.

(Ι. Κουρεμπελής)

32. Λόγου Ηδόμελου «Θεολογική Δόξα» - Από τον Πρόκλο Κωνσταντινουπόλεως στον Ρωμανό τον Μελωδό

Κουρεμπελής Ιω., *Η Ομιλία του Πατριάρχη Πρόκλου «εις την Παναγίαν Θεοτόκον» και η απάντηση του Νεστορίου*, Θεσσαλονίκη 2004.

Κουρεμπελής Ιω., *Ρωμανού Μελωδού Δόξα (Σύγχρονη Ιστορικο-δογματική Άποψη και Παιρική Θεολογία)*, Θεσσαλονίκη 2006.

(Ι. Κουρεμπελής)

33. Παγκοσμιοποίηση: Πρόκληση για την Ορθόδοξη Εκκλησία και την Οικουμενική Κίνηση

Εγχειρίδιο: Γιαννούλατου Αναστασία, Αρχιεπισκόπου Τιράνων και πάσης Αλβανίας, *Παγκοσμιότητα και Ορθοδοξία*, Εκδόσεις Ακρίτας, Αθήνα 2002.

(Στ. Τσομπανίδης)

**Δ. ΤΟΜΕΑΣ ΛΑΤΡΕΙΑΣ, ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΔΙΩΣΗΣ ΚΑΙ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

34. Λατρευτική Αγωγή στην Παιδική και Εφηβική Ηλικία

Κάθε κατηχητική και χριστιανοπαιδαγωγική λειτουργία, η οποία στοχεύει στην κώλυση ανεγκών των μελών της εκκλησιαστικής κοινότητας, σχετίζεται με τη λατρευτική αγωγή των παιδιών και των εφήβων. Κατά τη διαπραγμάτευση της εν λόγω αγωγής αναφερόμαστε στη θέση των παιδιών και των εφήβων στη λατρευτική ζωή της Εκκλησίας, όπως αυτή καταγράφεται από την ιστορία της, στη θεολογική και χριστιανοπαιδαγωγική θεώρησή της, στο ρόλο της ενορίας, της οικογένειας και του σχολείου, στην πραγμάτωση της λατρευτικής αγωγής και, τέλος, στα προβλήματα και τις δυνατότητες υλοποίησής της.

Εγχειρίδιο: Κογκούλης Ιωάννης Β., *Ο εκκλησιασμός των Μαθητών. Συμβολή στη Λατρευτική Αγωγή, Β' Έκδοση*, Θεσσαλονίκη 1992.

Φρόγκος Κωνσταντίνος, *Εισαγωγή στην Κατηχητική και Χριστιανική Παιδαγωγική*.

(Ι. Κογκούλης)

35. Ο Μαθητής ως Κριτήριο του Μαθήματος των Θρησκευτικών

Στο μάθημα αυτό, πρώτον, γίνεται λόγος για τον προσδιορισμό του περιεχομένου του μαθήματος με βάση το πώς σκέπτεται ο μαθητής. Δεύτερον, αναλύεται το πώς είναι δυνατόν το περιεχόμενο του μαθήματος να ανταποκρίνεται στην ψυχολογία του μαθητή. Τρίτον, υπογραμμίζεται η ανάγκη συσχέτισμού του περιεχομένου του μαθήματος με τις προσωπικές εμπειρίες του μαθητή. Τέτατον, αναπτύσσονται θέματα τοικίλου παιδαγωγικού περιεχομένου.

Εγχειρίδιο: Βασιλόπουλος Χρήστος, *Ο Μαθητής ως Κριτήριο του Μαθήματος των Θρησκευτικών, Β' Έκδοση*, Θεσσαλονίκη, 1993.

Βοήθημα: Βασιλόπουλος Χρήστος, *Παιδαγωγικά Μελέτηματα*, Εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2006.

(Χρ. Βασιλόπουλος)

36. Ομηλγτικά Παραδείγματα του 14^{ου} αι.

Εγχειρίδιο: Κούκουρα Δήμητρα, *Οι ομιλίες του Αγίου Γρηγορίου του Παλαμά και Ετικωνωνιακή Προσέγγιση*.

(Δ. Κούκουρα)

37. Ιστορική Εξέλιξη και Θεολογία των Μυστηρίων

Εγχειρίδιο: Σκαλτσής Παναγιώτης, *Γάμος και Θεία Λειτουργία. Συμβολή στην Ιστορία και τη Θεολογία της Λατρειας*, Εκδόσεις Π. Πουρνάρης, Θεσσαλονίκη, 1998.

Μλύσεβιτς Νέαντ, *Η Θεία Ευχαριστία ως Κέντρον Θείας Λατρειας. Η Σύνδεσις των Μυστηρίων μετά της Θείας Ευχαριστίας*, Θεσσαλονίκη, 2001.

(Π. Σκαλτσής)

38. Θέματα Ψαλτικής Τέχνης

Εγχειρίδιο: Γιαννόπουλος Εμμανουήλ, *Η Ψαλτική τέχνη. Λόγος και Μέλος στη Λατρεία της Ορθόδοξης Εκκλησίας*, Θεσσαλονίκη 2004.

Παπαγιάννης Κωνσταντίνος, *Μουσικόν Μηολόγιον Δ', Ε', ΣΤ'*.

(Π. Σκαλτσής)

39. Ο εκπαιδευτικός Θεολόγος και το Μάθημα των Θρησκευτικών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Η αυτογνωσία του εκπαιδευτικού Θεολόγου. Η ιδιοπροσωπία του Θεολόγου κατά τους Πατέρες της Εκκλησίας. Ο εκπαιδευτικός Θεολόγος κατά τις σύγχρονες Επιστημες της Αγωγής του ανθρώπου (ως άνθρωπος, ως επιστήμονας, ως ψυχολογικός, ως δάσκαλος). Ουσιαστικά περιεχόμενα και φύση του θρησκευτικού μαθήματος. Τρόποι διδασχής της διδακτέας ύλης. Σκοποί του θρησκευτικού μαθήματος.

Εγχειρίδιο: Λάπτας Δημήτριος, *Η δυναμική της Σχέσης Διαλόγου και Αγάπης και η Ψυχοπαιδαγωγική Εφαρμογή της στο Σχολείο*, Εκδόσεις Π. Πουρνάρης, Θεσσαλονίκη 2004.

Βοήθημα: Κογκούλης Ιωάννης Β., *Ο Θεολόγος Καθηγητής και η Επιστημονική και Ψυχοπαιδαγωγική του Κατάρτιση. Εμπειρική Έρευνα*, Εκδόσεις Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1993.

(Δ. Λάπτας)

40. Το Δίκαιο των Ετεροδόξων Εκκλησιών

Συνκριτική παρουσίαση της οργάνωσης και διοίκησης της Ρωμαιοκαθολικής και Αγγλικανικής Εκκλησίας. Η θέση των κληρικών και των λαϊκών, τα μυστήρια, η εκκλησιαστική παρουσία, οι εκκλησιαστικές πονές και τα εκκλησιαστικά δικαστήρια σύμφωνα με το νέο Κώδικα της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας και την τελευταία έκδοση των Κανόνων της Εκκλησίας της Αγγλίας. Ιδιαίτερη αναφορά

στη διδασκαλία Ρωμαιοκαθολικών και Αγγλικανών για τις σχέσεις Εκκλησίας - Πολιτείας.

Διανέμονται σημειώσεις.

(Ν. Μαργγώρος)

41. Δημιουργία και Χρήση Ηλεκτρονικού Υλικού ως Διδακτικού Μέσου για τη Διδασκαλία των Θρησκευτικών

Πως σχεδιάζεται μια εκπαιδευτική εφαρμογή για διδασκαλία στην τάξη. Επιλογή και χρήση νέων τεχνολογικών μέσων και εφαρμογών στη διδασκαλία του μαθήματος των Θρησκευτικών στη σχολική τάξη. Εφαρμογή των θεωριών μάθησης στις τεχνικές δημιουργίας σχεδίων μαθημάτων διδασκαλίας με Η/Υ στη σχολική τάξη με χρήση υπολογιστή. Αρχές σχεδιασμού παρουσιάσεως ηλεκτρονικού υλικού για διδασκαλία με ηλεκτρονικό υπολογιστή και τεχνικές δημιουργίας του. Σχεδιασμός και ανάπτυξη σχεδίου διδασκαλίας για τα Θρησκευτικά με Η/Υ.

Εγχειρίδιο: Μητροπούλου Βασιλική, *Συλλογή Δημιουργιών για τη Χρήση των Υπολογιστών στη Διδασκαλία των Θρησκευτικών*. Εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2006.

(Β. Μητροπούλου)

E. ΤΟΜΕΑΣ ΗΘΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ

42. Προκλήσεις Βιοηθικής

Το μάθημα παρουσιάζει τους παράγοντες που δημιούργησαν τη βιοηθική και αντιμετωπίζει τα διλήμματα που προέρχονται από τη βιοτεχνολογία, τη βιολογία, τη βιοιατρική και τη γενετική. Αναφέρεται στις προκλήσεις που αναφέρονται τόσο στην αρχή της ανθρώπινης ζωής, όπως τεχνητή και εξωσωματική γονιμοποίηση, κλωνοποίηση, αποκοδοποίηση ανθρώπινου γονιδιώματος, εμβρυϊκή έρευνα, προγεννητικό έλεγχο, εκτρώσεις κ.λπ. όσο και εκείνες που παρουσιάζονται στην πορεία και το τέλος της, όπως είναι η ευθανασία, οι μεταμοσχεύσεις και ο εγκεφαλικός θάνατος.

Εγχειρίδιο: Κεσελόπουλος Ανέστης, *Εκ του Θανάτου εις την Ζωήν. Θεολογική Προσέγγιση στις Προκλήσεις της Βιοηθικής*, Εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2003.

(Αν. Κεσελόπουλος)

43. Ηθικά Κεφάλαια

Σπουδή στα κείμενα της Φιλοκαλίας. Η ασκητική του προσώπου και το νόημα της χριστιανικής απάθειας. Ο ησυχαστικός, αγιοπνευματικός και εκκλησιαστικός χαρακτήρας της πνευματικής ζωής. Το κάλλος του ανθρώπου και της κτίσεως. Η πορεία από το φόβο του Θεού στην ανιδιοτελή αγάπη.

Εγχειρίδιο: Καλλιακιάνης π. Βασίλειος, *Από το Φόβο στην Αγάπη. Θεσσαλονίκη 2002.*

(π. Β. Καλλιακιάνης)

44. Θρησκεία και Παραδοσιακή Κοινωνία

Παπαγεωργίου Ν., *Μεταμορφώσεις του Ιερού*, Εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2005).

(Ν. Παπαγεωργίου)

45. Ανθρώπινα Δικαιώματα και Ζητήματα Ειρήνης στο Σύγχρονο Κόσμο

Διανέμονται σημειώσεις.

(Ι. Πέτρου - Ν. Παπαγεωργίου)

46. Εξελιγμένη Τεχνολογία και η Προβληματική της

Υψηλ: Το περιεχόμενο του μαθήματος αναπτύσσεται στις ακόλουθες κατευθύνσεις:

1. Παρουσίαση σύγχρονων τάσεων και εφαρμογών τόσο της Πληροφορικής όσο και της Τεχνολογίας.
2. Εισαγωγή στον τρόπο σκέψης, έρευνας και εργασίας των προηγμένων τεχνολογικών χώρων.
3. Περιοχές επαφής, διάλογου και διλημάτων μεταξύ θεολογικής και εφαρμοσμένων επιστημών.
4. Επιστημολογικά σχόλια.

Εγχειρίδιο: Μυριδής Ν. Ε.

(Ν. Μυριδής)

47. Εισαγωγή στα Συστήματα της Ανάλυσης μέσω Η/Υ και Σύνταξη Προγραμμάτων Ευρωπαϊκής Ενώσεως (ΕΕ) (ΕΡΓΑΣΙΑ)

Άσκηση: Excel.

Δόκιμος, πληθωρικός και αναπτυσσόμενος χώρος εφαρμοσμένης έρευνας και

